

Terjesztés kiadó.
Kivétel és nyomda
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
u. Pop (Brassai-utca) 10
Telefon:
Szék. és kiadó:
777, 228 és 1
M. N. Sz.
Egy szám ára pal
ron és vidéken
Bukarestben

UJ KELET

ELŐFIZETESI ARAK
Romániában

Egész évre — — 1050
Félévre — — — 550
Negyedévre — — — 290
Egy hónapra — — — 100

Az előfizetési ára „Föld”
című folyóirattal együtt
hav-ként 10 lejjel drágább

Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck 40.—
Egy szám ára — ck 2.—

1926 április 29 Csütörtök

Cluj-Kolozsvár * IX. évfolyam * 92 szám

5686. Ijjar 15

Nősülendők figyelmébe!

óra, ékszer és
karikagyűrűk
legőcsébb beszerzési forrása

DUNKY és BEER, Cluj,
Piata Unirii (v. Mátyás király-tér) 29. szám

Egy kitiltott könyv margójára

A fővárosi sajtó a levitézlett liberális kor-
mánynak egy csak most nyilvánosságra került
különös rendeletéről ad hírt. Arról van szó,
hogy a liberális kormány urának utolsó
örökös eltiltotta Romániában való terjesztését
az Emberi Jogok Ligája egyik legújabb könyvé-
nek, amely Henry Barbusse, Romain Rolland,
Bernard Shaw és Costa Forunak az antiszemi-
tizmus ellen írott okos és bátor filippikáit adja
közzé. A liberális kormány ezt az elképesztő
rendelést gondosan eltitkolta a közvélemény
elől és a fővárosi lapok is csak ma szereztek
tudomást ennek a különös intézkedésnek léte-
zéséről.

Megszoktuk már, hogy ne nagyon csodál-
kozzunk a liberális kormány intézkedésein. A
Bratianu testvérek négyesztendő uralmuk alatt
valóságos kínai falat vettek körül az országot.
Az utelvelek megszerzésének hihetetlenül teker-
vényes labirintusai és a vámtételek agyafurt
feléle srófolása szinte lehetetlenné tették a kül-
tőldelel való személy- és áruforgalmat. Termé-
szetes, hogy ez a kormány, amely a személy-
és áruforgalom elől hermetikusan igyekezett le-
zárni határait, különböző nehézségeket támasz-
tott az eszmék forgalmának is — ennek a
tendenciának iskolapéldája a rádió törvény,
amelyet szintén a liberális kormány hoz-
zott tető alá. Nos, az józan ésszel könnyen
érthető, ha a kormány a felforgató eszmék im-
portját tűz-l-vassal megakadályozta és e fölötti
biztonságában talán szigorubb is volt a kellelé-
nél. Azt azonban sehogy sem lehet megérteni,
miért kellett a határsorompókat leereszteni a
Nyugat felvilágosodott koponyáinak írsái elől,
amelyek éppen a konkolyhíntéssel szállnak
harcba s az igazságba mártott toll meggyőző
erejével a lelkek megbékélésének útját ké-
szítik elő.

A liberális kormány különös intézkedésének
egyetlen egy logikus magyarázatát lehet ta-
lálni. Ugylátszik, hogy a kormány minden-
áron konzerválni akarta a romániai antiszemi-
tizmust és működése alatt, bármennyire is han-
gozhatta hangosan az ellenkezőjét, titokban
keblén melengette és terebélyessé rővesztette
a mozgalom kezdetén még gyöngye antiszemi-
palántát. Jól tudta azt, hogy ennek a mester-
tegesen természet melegági palántának leg-
nagyobb ellensége a napfény és a tiszta levegő
és ezért állotta útját a nagy külföldi humanista
eszmék hazai importjának. A vigasztaló csak
az, hogy az igazságot nem lehet vámsorompók-
kal megfojtani és hogy hiába tiltják ki az or-
szágból az antiszemitizmussal perbeszáló köny-
veket, a fajgyűlölést mérgével inficiált agy-
velőkhöz előbb-utóbb ugy is eljut az eszmék
tiszttulásának processzusa.

— Május negyedikén lemond a második
Skrzinsky-kormány is. Varsóból jelentik:
Skrzinsky miniszterelnök közölte a pártvezérek-
kel, hogy a kormány május 4 én az ideiglenes
költségvetés megszavazása után lemond, mert a
koalíció kibővítése nem sikerült.

A vármegyei prefektusok megkapták a választási utasításokat

A négy országrész prefektusainak értekezlete a szenátusban. Hírek
egy önálló magyar kisgazdapárt alakulásáról

(Bucuresti-Bukarest, április 28. Az Uj Kelet
tudósítójától) A Rapid távirati iroda jelentése
alapján tegnapi számában megírta az Uj Kelet,
hogy Bratianu Jonel volt miniszterelnök nem
lép fel képviselőjelöltnek, hanem megelégszik
az állandó szenátorsággal. A liberális párt ve-
zetősége minden követ megmozgatott, hogy a
párt vezérért elhatározásának megmáltására
bírnja. Bratianu Jonel a hosszús rábeszélések
engedett és beleegyezését adta ahhoz, hogy a
bukaresti, illetőleg ilfovmegyei jelölístának
vezető helyét vele töltsék be.

A prefektusok megkapták a választási instrukciókat

A bánáti, beszarábiai és regáti prefektusok-
kat ma délelőtt a belügyminiszter értekezletre
hivta össze. Az értekezletet, amelyen Goga bel-
ügyminiszter elnökölt, a szenátus üléstermében
tartották meg.

Goga mindenekelőtt Averescu helyett tájé-
koztatta a politikai helyzetéről a prefektusokat
és kifejtette, hogy a választásokon a kormány
pozíciójának meg kell erősödnie.

Berlescu államtitkár a választási törvényt
ismertette, míg Joa Anastaziu a központi vá-
lasztások technikai részét ismertette a pre-
fektusokkal.

Az értekezlet végén Goldis László beszélt a
prefektusokhoz és előtűk is megcáfolta azt a
hírt, hogy Gogával nézeteltérései volnának.

Holnap, csütörtökön az erdélyi prefektusok
fognak tartani értekezletet a szenátus üléster-
mében.

A liberálisok horosztópja

A „Cuvantul” mai számában egy igen ér-
dekes cikk jelent meg, amely kormánykörök-
ből származó értesülésekre hivatkozva arról
számol be, mi történnék akkor, ha a kormány
megbukna a választásokon. A lap szerint ko-
mánykörökben — vagyis a liberális és nép-
párti táborban — komoly formában felmerült
az a kérdés, mi történik akkor, ha a kormány
megbukik a választásokon.

— Ez a kérdés — írja a lap — nagyon
könnyen aktuálissá válhatik. Mert igaz az,
hogy a választási törvény szerint a kormány
abszolút többségéhez elegendő az összes szava-
zatok negyvenszázaléka, de viszont, ha a sza-
vatok negyvenszázalékát az egyesült ellenzék
kapja meg, akkor a kormány sorsa menthetet-
len. Bratianu Jonel politikai barátjainak köré-
ben kijelentette, hogy a kormány bukása ese-
tén Presan tábornok fog kormányalakításra
megbízást kapni.

— Erre az esetre azonban aligha fog sor
kerülni, mert Goga kiadta a jelszót, hogy a
kormánynak a választásokon győznie kell és a
prefektusok ezzel az utasítással utaztak el Bu-
karestből.

Az egyesült ellenzék még nem ejtette meg a jelöléseket

Bukarest, április 28. A „Rador” távirati
iroda jelentése szerint a parasztpárt és nemzeti
párt egyesbizottságának taná skozásai ma es-
tíg befejezést nyernek. A bizottság még nem
foglalkozott a jelölések személyi részével, csu-
pán megállapította minden egyes megyére

rézve, hogy az egyes pártok milyen arány-
ban lesznek jelölve és melyik párt lesz a
listavezető.

Pártot alakítanak a magyar kisgazdák?

Tegnap röviden jelentették, hogy gróf Beth-
len György, a Magyar Párt elnöke előtt a
kolozsvári és kalotaszegi kisgazság egy küldött-
sége jelent meg, amelynek vezetői: Kecskeméthy
István, Koós Károly, Deutschek Géza és Bárdos
Péter több kívánságot terjesztettek a párt
elnöke elé, így elsősorban arra vonatkozólag,
hogy a kisgazdák és kisiparosok a párt vezető-
ségében szerepet kapjanak és a képviselőjelöl-
tek sorában a kisgazdák és kisiparosok is meg-
felelően legyenek reprezentálva.

Megbízható helyről nyert értesülésünk sze-
rint a magyar kispolgárság jelentős részét rep-
rezentáló frakció nem volt megelégedve a párt
elnökétől nyert válasszal és ma délelőtt írásbeli
memorandumot nyújtott be a párt vezetőségé-
hez, amelyben precizirozza kívánságait. Eszerint
a kisgazdák és kisiparosok a kormány által
Magyar Pártnak juttatott mandátum-kontin-
gensből 5 képviselői és 2 szenátori mandátu-
mot vindikálnak maguknak. Egyes verziók sze-
rint amennyiben két-három napon belül nem
kapnak kielégítő választ, ugy a frakció kiválik
a Magyar Pártból és külön alakulatba tömő-
rül, amely osztályérdeki alapon áll és min-
denekelőtt a kisgazdák és kisiparosok érdekei-
nek megvédését tartja szemelőtt.

Érdekesnek tartjuk megemlíteni, hogy rö-
viddel ezelőtt Marosvásárhelyen is létrejött egy
ilyen alakulat, ugyancsak kisgazdákából, amely
céljával a román kisgazdákvaló kooperálást
tűzte ki.

Kizárások a bihari liberális pártból

Nagyváradról jelentik: A liberális párt teg-
napi ülésén Chirvesi Vazult, volt margittai kép-
viselőt, Szilágyi Corbu Jánost, volt tanügyi
inspektort, Derzsen Pétert, volt városi kultur-
tanácsost és Jónás Demetert, volt városi ta-
nácsost kizárta tagjai sorából. Kizárásuk oka
az volt, hogy Mosoiu tábornok ténykedései
ellen memorandumban tiltakoztak. A gyűlés
ez alkalommal meleg szimpátiátüntetést rende-
zett Mosoiu mellett.

Makkai püspök ma jelenik meg a királynál

Makkai Sándor református püspök, ma dél-
előtt 11 órakor másfélórás kihallgatáson volt
Goldis kultuszminiszternél. Délben a bukaresti
egyházak nevében Kányády bukaresti reformá-
tus lelkész, Tökés István bukaresti református
esperes és Nagy Sándor üdvözölték az új
püspököt.

Makkai Sándort holnap délelőtt fogadja a
király, hogy kivegye tőle az esküt. Az eskü a
szokásos ceremóniák között Goldis kultuszmi-
niszter jelenlétében fog megtörténni.

Makkai egyébként tegnap este 9 órakor ér-
kezett meg Bukarestbe. Az állomáson Tökés
esperes vezetésével egy küldöttség fogadta,
amely üdvözölte az új püspököt a bukaresti és
a regáti reformátusok nevében.

Makkai Sándor egyébként Tökés esperes
vendége.

Harisnyát és keztyűt

kizárólag

SIPOS-nál vegyen

Cluj, Calea Regele Ferdinand No 8.

ZSIDÓ KÖZÉLET

Lagbeómerkor minden KKL-persely hiánytalanul kiürítendő

A Keren Kajemet tevékenységének a perselymunkára való koncentrációja jogosultságát bizonyítja az Uj Kelet tegnapi cikke, amely beszámol arról a fejlődésről, amelyet a bevételgyarapodásában a perselyek útján ért el a Keren Kajemet Lőjiszráél erdélyrészi irodája. A cikk keretében arról is szó volt, hogy a perselymunka fejlődését azon helységek biztosították, amelyek felismerték, hogy a perselyek gyakori kiürítése által lehet annak hozadékát fokozni. Még mindig jelentékeny számú olyan helység van azonban, amely a Pészách-ünnepre elrendelt általános perselykiürítést nem hajtott végre, pedig chólshamóedkor a perselyek kiürítését feltétlenül végre kellett volna hajtani.

Keren Kajemet biztosok! Mindazon helységek, amelyek a perselykiürítést elmulasztották, május 2-án, vasárnap Lagbeómerkor feltétlenül hajtsák végre, oly módon, hogy minden perselytulajdonost annyiszor keressenek fel, amíg a perselykiürítése eredménnyel jár. A perselyek kiürítésében rendszert kell behozni. Minden elmulasztott perselykiürítés súlyos anyagi veszteséget jelent a Keren Kajemetnek, amely Erec Jiszráél földjét váltja meg.

A bevándorlók nagy tömege állandóan ostromolja a Keren Kajemet jeruzsálemi vezetőségét, hogy földinségüket kielégítse. Azonban a Keren Kajemet ennek nem tud százszázalékosan eleget tenni, mert nem áll módjában akkora földterületeket megszerezni, mint amekkora nagy a száma a bevándorlóknak. Minden egyes Keren Kajemet-biztos lelkiismeretileg felelős a perselyek kiürítésének elmulasztásáért. Minden egyes Keren Kajemet-

biztos a helységében kihelyezett perselyeknek kiürítésével enyhítheti a palesztinai krízist és a kolónisták földéhségét és hozzájárulhat ahhoz, hogy Erec Jiszráél földje minél hamarabb zsidó tulajdon legyen.

Lagbeómerkor minden kihelyezett persely eredményesen kiürítendő!

Felhívjuk a Keren Kajemet biztosok figyelmét a Lagbeómer napján tartandó esküvőkre, hogy ott ezen alkalomra a Keren Kajemetgyűjtéseket kellő időben előkészítsék. Minden esküvőnél történjen gyűjtés, mert ilyen alkalmakkor jelentékeny összegekkel lehet a Keren Kajemet bevételeit gyarapítani.

Azon kéréssel fordulunk a Keren Kajemet minden barátjához, hogy helységének Keren Kajemet-biztosát, vagy központi irodáinkat értesítse azon esküvőről, amelyekről tudomással bír, továbbá arra is kérjük, hogy ezen esküvők alkalmával, amennyiben azon részt vesznek, a Keren Kajemetre való gyűjtéséről gondoskodjanak

Kineveztek a helyi sékelbiztosokat

Az Országos Sékelbiztoság az egyes helyi csoportok javaslata alapján a következő sékelbiztosokat nevezte ki az ezidei sékelkampány levezetésére:

A horvát parasztpárt újra egységes, a radikális párt bomlása tovább tart

Radicsék öt miniszteri tárcát követelnek. Pasics elszánt küzdelme Jovanovics Ljuba ellen

(Belgrád, április 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Radics tegnap hosszal megbeszélést folytatott Nikicssel, a horvát disszidensek vezérével. Konstatálták, hogy a horvát párt két vezére között legutóbb történt incidensek elsínikultak és ezért helyre állítják a horvát parasztpárt egységét. Előszózták, hogy az Uzonovics kormányba 5 minisztert delegálnak és közölték a miniszterelnökkel, hogy ehhez a feltételhez kötik a disszidensek is a kormányban való megmaradásukat.

Ugyanezeker azonban a radikális párt két frakciója között dúló egyenetlenséget még most sem sikerült kiegyenlíteni. Eppen ezért a politikai érdeklődés teljes mértékben a radikális párt belső konfliktusa ellen nyitvánul meg.

A radikális párt egyrésze azt a felfogást vallja, hogy mindvégig ki kell tartani Pasics politikai irányja mellett. Ezzel szemben a vajdasági radikális képviselők nagyrésze Jovanovics Ljuba irányát követi. Az eddigi jelek szerint kibérülhetetlennek látszik, hogy Pasics ne vigye kenyéértörésre a két frakció ügyét. Minden közvetítő kísérlet, amely a

Izrael József Nagyenyed, Irsai Jehuda Zwi Bethlen, Dr. Friedmann Márton Balázsfalva, Felter Alfréd Nagyszében, Kepecs Dezső Reteg, Vajda Elek Szamosujvár, Nussbaum Miklós Déva, Rosenfeld M. Jehuda Dés, Pető Tibor Arad, Kiss Manó Gyergyószentmiklós, Hágér Miksné Csikszereda, Hegyi Mózes Belényes, Vértes Ignác Borosjenő, Dr. Halberg Gyula Beszterce, Berger Lénius Nagybánya, Lehr József Borgóprund, Dr. Lebovits Lajos Dicsőszentmárton, Miklós József B.óth, Ladányi Ignác Élesd, Salamon Testvérek Aranyogyéres, Kaufheil Ernő Timisoara, Neumann Miksa Lugos, Braun Mihály Égerhát, Lefkovits Bernáth Borossebes, Klein Bernáth Resica, Sonnenklar Vilmos Pankota, Dr. Rappaport Lipót Marosillye Lővi Lipót Hátszeg, Vass Gyula Szászváros, Hirsch Jenő Székelyudvarhely és Udvarhelymegye, Deutsch Vilmos Marosvásárhely, Hoffmann Sándor Vulkán, dr. Blumenfeld Dezső Nagysomkut, Mendel Albert Karánsebes, dr. Sámuel Vilmos Szilágysomlyó, dr. Fehér Ferenc Nagykaroly, Hadinger Ede Zilah, Schwarc Elemér Halmi, Márton Gyula Orsova, Jakab Márton Szilagykraszna, Karl Aranka Magyarlőpos, Stark Hermann Zsibó, Klein Mór Biharlonka, Stern Adolf Kapnikbánya, Horváth Ignác, Horváth, Buzási Fülöp Kémer, Weisz Vilmos Lippa.

két frakció közötti ellentétek kiegyenlítésére történt, elutasításra talált Pasicsnál.

Mint utólag nyilvánosra jutott, a radikális párt végrehajtóbizottságának ülésén Jovanovics Pasicsnak arra a felzárkózására, hogy vonja vissza a szarajevói merénylet vonatkozó cikkét, kijelentette, hogy a cikkét foglalt minden állítását az utolsó betűig fentartja és hajlandó arra vonatkozó okmányait a bizottság elé terjeszteni, amennyiben a miniszter, vagy külügyminiszter ehhez hozzájárul. Mindkét miniszter kijelentette azonban, hogy nem adja meg az okmányok közlésére a hozzájárulását. Az incidens általában a kormány hivatalos beismertésének tekintik. Jovanovics 1924 nyarán tudatásvölög egy slmanachba cikket írt, amelyben bözölte néhány háborúelőtti időkbeli származó naplófeljegyzését. Elmondotta cikkében többek között, hogy Pasics miniszterelnök az akkori szerb kormányban, amelynek Jovanovics közoktatásügyi miniszter tagja volt, néhány nappal a szarajevói merénylet előtt közölte, hogy néhány boszniai fiatalember Ferenc Ferdinánd volt csztrák trónörökös meggyilkolására készül.

Akiba

Irta Giszkalay János

A zsidó államnak így, most már még csak névlegesen sem volt nemzeti uralkodója, az ország egyszerű római provinciává süllyedt, római haderők tartották megszállva, római prokurátorok kormányozták és szívták az erejét, közigazgatásilag és politikailag külön tartományokba darabolták, minden tartomány élén egy-egy lezüllött császári hivatalnok állt, akinek a régi római erkölcs szerint csak egyetlen célja volt: hogy a rábizott országrészben halatlan zsarolások és tolvajlások révén mennél több vagyont harcoljon össze — és amikor végre öt év múltán II. Agrippa valóban megkapta a királyi címet, a viszonyokon ez sem változtatott, mert minden hatalom továbbra is a római kormányzók kezében maradt. A zsidó király jog- és hatásköre kizáróan arra zsugorodott össze, hogy ő nevezte ki a főpapot és a jeruzsálemi templom felett felügyeletet gyakorolt. De mentől súlyosabban nehezedett a római uralom az országra, a zsidó nemzet annál keserűbb elszántsággal gyürkőzött a nagy, véres leszámolásra. II. Agrippa névleges trónralépésétől a nagy szabadságharc kitöréséig tizenhét esztendő mulott el (49—66. a ker. id. után). Ez a tizenhét esztendő a háborúra való szinte nyílt készülődésben telt el. Az egész ország a zéloták táborában volt. Sammai tanítványai titkon és nyíltan szervezték a nagy fölkelést és a lelkek izzó elkészesedésére a legjellemzőbb talán az, hogy maga Rabban Gamliél fia, Simon patriarka is, a nagy Hillél dédunokája, aki ebben az időben a Szanhedrin elnöki tisztjét töltötte be, szintén a zéloták

közé tartozott és a szabadságharc folyamán erős forradalmi tevékenységet fejtett ki. Bizonyára nem minden célzat nélkül hirdette, hogy „nem a tanulás a fontos, hanem a tett”. Olyan napok voltak azok, amikor a בית הדין szóbaít a harmezők, a szellemi tornát a fegyveres küzdelem váltotta fel és Simon, a Gamliél fia megértette az idők parancsát. A békepárt élén ebben az időben egy másik Hilléli leszármazott állott: Rabban Jochanan ben Zakkai, ugyanaz, aki az ostrom alá fogott Jeruzsálem városából kicsempészte magát.

Nem tartozik feladataink körébe, hogy annak a gigászi küzdelemnek, annak a csudálatos szent szabadságharcnak történetét, amelylyel a világ legkisebb államocskája a tenyérnyi Judea, a maroknyi zsidó nép, birokra kelt a föld legnagyobb hatalmasságával, a római világbirodalommal, tüzetesen elbeszéljük. Csudálatosan grandiózus szabadságharc volt az és kicsiny hujja, hogy a maroknyi zsidó nép diadalmasan került ki az életre-halálra menő küzdelemből. Hacsak Isten sujtó keze nem nehézkedett volna annyira a szerencsétlen népre, hogy az ország egyik legfontosabb részének katonai védelme olyan ember kezébe került, aki szinte kardcsapás nélkül, gyáván megadta magát és a szent szabadságharc ügyét ocsmányul elárulta (Josefus Flavius), a küzdelem eredménye bizonyosan másképen alakult volna ki. De még Josefus Flaviusnak, Galilea katonai diktátorának árulása sem tudta volna helyrehozhatatlanul befolyásolni a zsidó szabadságharc ügyét, ha a zsidó nép szerencsétlenségére a végzet valami átkozott tréfát nem üzött volna velünk.

Mintegy kárpótlásul, az áruló Josefus Flaviusért, nem is egy, hanem két olyan törhetet-

len lelkű, vasakaratu, izzó lelkesedésű és halálmegvető bátorságu vezért állított a zsidó hadak élére, akik közül, — ha egyedül van, — bármelyik is pozdorjává törte volna Róma világ bíró erejét. De mert ketten voltak, de mert mindegyikük jobban akarta szeretni a zsidóság ügyét, mint a másik, ellenállhatatlan erejüket egymás ellen fordították, egymást — és ezzel egyuttal a zsidó nemzet erejét emésztették. Csak akkor tudtak megbékélni egymással és egyetértő akarattal szállani szembe Róma ostromló erejével, amikor a zsidó szabadságharc ügye valójában már elbukott és legföljebb csak a zsidó nemzet becsületének megmentéséről lehetett szó. De még így is, legyöngülten, egymás erejétől megtépetten és a biztos vég tudatában, a világtörténelem csudáit alkották meg tetteikkel a bámuló utókor számára és a „diadalmas” Róma, líhegve, kifáradtan és irtózáttal telve pihent el a pirchusi győzelem után. Jochanan Gus Chalavnak és Simon Bar Gióranak hívták ezt a két keservesen nagy zsidót.

Mondottuk: nem tartozik feladataink körébe, hogy a római elnyomatás ellen vívott ezt az első nagy szabadságharcot tüzetesen ősmertessük. De a „zsidó háború” története már olyan szoros kapcsolatban van Akiba életművével, egész lelki habitusával, codifikatori működésével és a később, mintegy folytatásként újabb fellángolt Akiba-Barkochba-féle szabadságharc, — hogy — ha a lelki és történelmi összefüggéseket meg akarjuk érteni, — elkerülhetetlenül szükséges, a történelmi eseményekre, hacsak gyéren is, rávilágítani. Így tehát, hadámondjuk el röviden ennek a páratlanul egyszerű zsidó szabadságharcnak és Jeruzsálem elcsésésének történetét.

Folytatása következők.

A zsidó nép

Az zsidó nép

Izrael! Más megpróbáltatás, a ragyogás napjához követhet. Egyedül egyre és legyőzött. Azonban az a kölcsönös építés és minden jobb szerezni népünk amelyet azonban fellelni.

Is egy az es morális egészség csak reá, hanem

Nekünk a t nunk. Mindenek értesülést szereztél, mert tudni dolgozunk. Szükségszerűen a közéleti életünk a zsidó utunkra a zsidó várnak e kérdés zsidó népnek te el, mik anatóm betegedési száza sága. Átlagban nek, milyen ho tegekben szo sági statisztikáj statisztikáját, is ban vannak kö gek, bűnözők, si ssjatos kriminol Hány zsidó lak déken. Milyen hogyan dolgozik eszik és mit isz házkodik, men lékra, ruházko ségletekre?

Mindezeket né et való lény nem tudjuk, ad szünk, nem egy gatózás, mi ez jobb esetben li üres fecsegés.

Spiróza a z mint nemzetiségi birodalom függ tórságától függ, még a kozmopolit Csak újabb sen szélsőséges lik, hogy a zsi

A mi hazán mi egységünk lidaritásunk az fegyverünk a m mene tülés, a n a mi jövőnk a tendó szerep e makkabeusokat

Akarjuk, h hogy ne feledj ségünk és er értéke is van nem szabad, eg szem generáció a történelem k állíthatja ma Csak az, aki a hálónak, ame és aki ismeri a idevezet napja zsidósága meg lesz az a kap embereket. A karikáit is e

ACIONISTA SZERVEZET HÓNAPJA

A zsidó nép vezérei a zsidó népről

Az ijjár-akcióval kapcsolatban közöljük elhanyagolt nagyjaink szavait a zsidó megismerésről és feladatokról.

Herzl Tivadar

Israel! Más népeket is felkeres olykor a magpróbáltatás, de a fellegek elmúlnak és ismét a nagyogás napjai következnek. A háborút béke követi. Egyedül a széjjelszórta Izraelt győzik le egyre és legyőzetése után sem jut nyugalomhoz. Azonban az anyagi biztonság alapja az erkölcsi épségnek és ezért mi is teljes erőnkkel és minden jobb érzésünkkel igyekszünk megszerezni népünk számára az anyagi biztonságot, amelyet azonban csakis saját otthonában tud fellelni.

Is egy az egész világon széjjelszórta népnek morális egészsége nagy fontossággal bír nemcsak reá, hanem az egész világra.

Max Nordau

Nekünk a többiekénél is többet kell tudnunk. Mindenekelőtt megbízható módon kell értesülni a zsidó népről, hogy a nép milyen összetételű, mert tudnunk kell, hogy milyen materiával dolgozunk. Szükségünk van egy pontos antropológiai, élettani, közgazdasági és intellektuális statisztikára a zsidó népről. Számszerű feleleteket várunk a kérdésekre: milyen összetétele van a zsidó népnek testileg. Milyen magasságot érnek el, mik anatómiai sajátosságai, milyen a megbetegedési százaléka, milyen arányú a halandósága. Átlagban hány beteg napja van a zsidónak, milyen hosszú az élettartama, milyen betegségekben szokott meghalni, milyen a házassági statisztikája? Tudnunk kell a szaporodási statisztikáját, ismernünk kell milyen arányszámban vannak közöttük epilepsziások, elmebeteg, bűnözők, siketnémák, bénák és vakok. Van-e sajátos kriminológia és milyen természetű az. Hány zsidó lakik a városokban, mennyi a vidéken. Milyen pályákra igyekszik a zsidó nép, hogyan dolgozik mi az átlagos vagyona? Mit eszik és mit iszik? Hogyan lakik, hogyan ruházódik, meennyit költ jövedelméből táplálékra, ruházódásra, lakásra és szellemi szükségletekre?

Mindezeket tudni kell, ha ismerni akarja a né és való lénye szerint. Amíg azonban ezeket nem tudjuk, addig mindaz, amit a népért teszünk, nem egyéb, mint a sötétben való tapogatás, mindaz, amit a népről mondunk, legjobb esetben líra, legrosszabb esetben pedig üres fecsegés.

Mózes Hess

Spinoza a zsidóságot még úgy fogta fel, mint nemzetiséget és úgy vélte, hogy a zsidó birodalom helyreállítása főleg a zsidó nép bátorságától függ. Maga Mendelssohn sem ismeri még a kozmopolita zsidóságot.

Csak újabb időkben hitték, — természetesen szélsőséges emancipációs tekintetből úgy vélik, hogy a zsidó nemzetiséget meg kell tagadni.

Leo Pinsker

A mi hazánk — az idegenben való élet, a mi egységünk a széjjelszóródottság, a mi szolidaritásunk az általános gyűlölködés, a mi fegyverünk a megalázkodás, a mi véderőnk a menekülés, a mi eredetiségünk a hozzásimulás, a mi jövőnk a legközelebbi nap. Mily megvetendő szerep egy nép számára, amely egykor a makkabeusokat mondhatta magáénak!

Jicchok L. Perez

Akarjuk, hogy az egész nép héberül tudjon, hogy ne feledje el a Bibliát, mert ez nemzeti egységünk és erkölcsünk kvintesszenciája. Más értéke is van a hébernek számunkra. Az egyén nem szabad, egyetlen pont a világon, hanem szem generációk láncolatában, amely elhuzódik a történelem kezdetétől mind a mai napig. Ki állíthatja magáról, hogy a néphez tartozik? Csak az, aki a háló egy szemének tartja magát, a hálónak, amely az egész világra kiterjeszkedik és aki ismeri a láncot, amely a patriárkáktól idevezet napjainkig. Mihelyt minden ország zsidósága meg fogja érteni a hébert, akkor az lesz az a kapocs, amely összetartja az egyes embereket. A héber nyelv a fejlődés láncainak karikáit is egybefogja, összeköt bennünket

Mózesrel, a prófétákkal, a misnával és a gemorával, a nagy csillagokkal, amelyek a mi egünkön tündököltek. A héber nyelv összeköt bennünket azokkal, akik a piramisokat építették, azokkal, akik Cion falain ontották vértüket és azokkal, akik „Sómá Jiszráél” kiáltottak a

máglyán. Elfeledni a héber nyelvet azt jelenti, hogy letört egy érzékeny ága a fának, a fa korhadni kezd és végül eltűnik. Nem feledhetjük el ősi és örökkön élő kircsűntet, amely a legnehezebb időkben is a legjobb birtokában volt.

Kisantant-konferencia elé kerül a német-orsz szerződés

Mitillneu külügyminiszter nyilatkozata

(Bukarest, április 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az egyik fővárosi lap munkatársa kérdést intézett Mitillneu külügyminiszterhez, mi a véleménye a német-orsz szerződést illetően.

— Románia — mondotta a külügyminiszter — ebben a kérdésben ugyanolyan álláspontra fog helyezkedni, mint Franciaország és Anglia. Különös figyelemmel leszünk a kisantantállamok érdekeire.

Értesülésünk szerint a legközelebbi kisantant konferencián a német-orsz szerződés ügye is szóba kerül.

Misu, a berlini román követség tanácsosa, ma Bukarestbe érkezett és részletesen tájékoztatta Mitillneu külügyminisztert a berlini eseményekről. A kormány tagjai egyhangulag helyeslik Diamandi párisi követnek a szerződésre vonatkozó nyilatkozatát.

Anglia diplomáciai lépésre készül?

London, április 28. A „Daily Telegraph” jelenti, hogy a német-orsz szerződés szövegét megvizsgálás céljából átadták a külügyminisztérium jogi osztályának. Diplomáciai lépéseket csak a jogtanácsosok jelentése és a kormány tárgyalása után tesznek, de lehetséges, hogy előbb a locarnoi szerződést aláíró hatalmakkal fognak tanácskozni. Megtörténhetik, hogy Berlint felkéri a szerződési függelékek nem világos pontjainak megmagyarázására. A lap azt is kiolvassa a szerződésből, hogy Németország arról biztosítja Moszkvát, hogy szavazatát a Népszövetségben nem fogja Oroszország kárára leadni.

Litvánia is a szerződés alá esik

Berlin, április 28. Oroszország, Litvánia és Németország kölcsönös egyezményt kötöttek egymással, amely a német-orsz egyezményt kiterjeszti mindkét részről Litvániára is.

Catolják az olasz kormány románellenes nyilatkozatát

Róma, április 28. A „Corriera della Sera”-ban és több más olasz lapban az elmúlt napokban egy közlemény jelent meg, amely a hivatalos „Tribuna” című lapra hivatkozva, jelenti, hogy az olasz kormány nem ratifikálja a beszarabiai egyezményt, mert szem előtt tartja az orosz-olasz jóviszonyt, amelyet ez a ratifikálás megzavarna. A „Tribuna” című lap

igazgatója ma magához kérette a Rador római tudósítóját és közölte vele, hogy távolléte miatt csak most értesült arról a dologról. A „Tribuna”-ban semmiféle ilyen hivatalos kommuniké nem jelent meg és a lapra való hivatkozás misztifikáció volt, amelynek célja a napról-napra javuló román-olasz jóviszony megromlása lehetett. Olasz hivatalos körök felhívják Románia figyelmét, hogy az ilyen hírekkel szemben a legnagyobb óvatossággal járjon el.

Kétfelhaladnak a francia-orsz tárgyalások

Zürich, április 28. A francia-orsz tárgyalásokról de Monzie közügyügyi miniszter ma nyilatkozatot adott a sajtónak, amelyben jelenti, hogy a német-orsz szerződés megkötése semmiféle befolyást nem gyakorolta francia-orsz tárgyalásokra és azok kedvezően haladnak előre. Oroszország elismerte a háborúelőtti adósságokat és ezzel nagymértékben megkönnyítette a tárgyalásokat. Most már csak annyiban állanak fenn ellentétek, hogy Oroszország a régi adósságok kifizetése ellenében újabb kölcsönöket kér Franciaországtól. Párisi lapok jelentése szerint Franciaország nem hajlandó Oroszországnak újabb kölcsönt adni, hanem egy kereskedelmi egyezményt ajánl fel a moszkvai kormánynak. A „Matin” megjegyzi, hogy Oroszország a háborúelőtti adósságok visszafizetésére semmiesetre nem kap a párisi kormánytól kedvezőbb feltételeket, mint a többi háborúelőtti adósság, Bulgária és Ausztria.

Bratianu négyéves uralkodásának mérlege — liberális megvilágításban

(Cluj-Kolozsvár, április 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A legfrissebb „Viitorul” most közli teljes szövegében Bratianu Jonel volt miniszterelnök utolsó parlamenti beszédét, amelyben a liberális kormány tevékenységét ismerteti uralmának négy éve alatt. Bár a Bratianu-rezsim még nem ért véget oly régen, hogy objektív kritika alá kerülhetne működésének eredménye, de mert ennek a működésnek a hatását napról-napra súlyosabban érzi az egész ország, a beszámoló mégis érdeklődésre tarthat számot, mert rávilágít azokra a halaszthatatlan tennivalókra, amelyek az új kormányra várnak. Mert bizonyos, hogy az alábbi adatok már csoportosításban és megfelelő kommentár mellett egészen más jelentőséget kapnának, mint amilyent Bratianu igyekszik azoknak tulajdonítani.

Kezdetben volt a káosz

A liberális kormány uralomrajutásakor mondja a beszámoló — az ország állapota a legzavarosabb volt. A román-orsz, osztrák és magyar törvények voltak egyszerre érvényben a közigazgatásban. A pénzügyi helyzet pedig igen siralmas volt. Az 1920/21 évi költségvetés igen hiányos volt. Az 1920/21 évi költségvetés két és félmilliárd deficitet mutatott ki, az állam 17 milliárd lejnek öt éven belüli visszafizetésére volt kötelezve minden fedezet nélkül és a külföldi börzéken keringő kincstári bonok 1.402,828,691 arany lej, vagyis több mint 60 milliárd papírelj tett ki. Ezeknek a bonoknak nagyrésze már akkor esedékessé vált, a Banca Nationala pedig ugyancsak e két év alatt

85 milliárd lejt kölcsönzött az államnak.

A kis és nagyipart a láncolatossztrájkok bénították meg. A kiviteli permiszek rendszere teljes virágzásban volt a kereskedelmi mérleg pedig passzív, így 1920-ban a bevétel az export kétszeresét tette ki.

Törvények légiója

Az ország a bukás szélén állott és a külföld helyzetünket elveszítettnek mondotta. Ilyen körülmények között került uralomra a liberális kormány, amely kötelességének tartotta, hogy a hozandó törvények alapján alkotmányt adjon az országnak, alkotmányt, amely elsősorban a polgárok személyét, jogait és vagyontát biztosítja és a tulajdon szentségét inaurálja. Ez az alkotmány véget vetett az új provinciák separatista agitációinak és a kisebbségek reménykedéseinek. Következtek ezután: a bányatörvény, válsztói törvény, hitelintézet létesítésére vonatkozó törvény, az elemi iskolai oktatási törvény, a magánoktatási, kommercializálási, mezőgazdasági kamarai törvény, nyugdíjtörvény, bírói szervezeti törvény, a legfőbb semmitőszék, a legfőbb törvényhozó tanács, a posta és távirtdíjak megszervezésére, valamint a rádió, munkásoktatás, a patriarchátus, az inasotthonok, az emigráció és a legfőbb honvédelmi tanács létesítésére vonatkozó törvények. Ezenkívül kidolgozást nyert, de a kamarában nem került szabvány alá jónéhány más törvényjavaslat is. Így a középiskolai oktatás, a szociális biztosítás, a szesz italok.

A kultura szolgálatában dr. Anghelescu

közoktatásügyi miniszter aktivitása teremtett gyümölcsöket. A statisztikai adatok szerint 1922-ben Romániában az analfabéták százaléka a következő volt: Beszarábia 94 százalék, Bukovina 60 százalék, Erdély 40 százalék, Regát 43 százalék. 1922-ben 12.008 iskola és 23.692 tanító volt az országban, míg ma 23.057 iskola és 37.767 tanító van. A négyéves liberális kormányzás alatt 7335 iskolahelyiséget, 1511 tanítói lakást építettek fel három és félmilliárd lej értékben. A felsőbb oktatás számára 264 millió segélyt utalt ki a liberális kormány és 14.406 népkönyvtárt létesített.

Az egyház számára is értékes és hathatós támogatást nyújtott a kormány, püspökségeket, szemináriumokat és teológiai intézeteket létesítve.

A földreform és telepítések

Folytatták és befejezték a kisajátítási műveleteket és a négyéves intervallumban kisajátítottak a Regátban 2 726,346, Erdélyben 1.598,478, Beszarábiában 1.491,916 és Bukovinában 93.510 hektárt. A kisajátított földért eddig 5451.854,427 lejt fizettek kisajátítási járadékként. Erdélyben 14.057, Munteniában és Dobruzsában mintegy tízezer embert gyarmatosítottak, mintegy 50 millió lej hitelt folyósítva számukra.

Gazdasági eredmények

A liberális kormányzás négy éve alatt az állam jövedelmei 15 millárddal haladták meg kiadásait. Ez lehetővé tette a tisztviselői fizetések emelését, a hadsereg felszerelését, a vasutak támogatását, de elsősorban hadi kártérítéseket, az előző kormányok által hátrahagyott adósságokból többmilliárd törlesztése és külföldi szelvények beváltásának megkezdése.

A tisztviselők fizetését 3283 millióról 13 302 millióra emelték fel a tisztviselők számának szaporítása nélkül. Az egyenesadóra vonatkozó törvény súlyos terhek kirovása nélkül jelentős bevételek megvalósítását tette lehetővé. A pénzügyi kormányzat azonkívül minden igyekezete az ország hitelének visszaállítására irányul. E célból a pénzügyi kormányzat rendezte háborúelötti adósságainkat, konszolidálta a kincstári bonokban lévő 1402,828,600 arany lej adósságot és a 8743,301,134,09 lej speciális követeléseket. Rendezést nyert a Banca Nationalănál lévő függő adósságok egy része is. A külföldön lévő szelvények kifizetésére 1921-től kezdődően 14,990,258,198 lejt fizettek ki. Ezenkívül a kisajátítás finanszírozására 1923-tól 1940 millió lej került kifizetésre. Rendezést nyertek az Angliában és az Egyesült Államokban lévő közadósságok is igen kedvező(?) feltételekkel.

Szaporodnak az állami bevételek

Az 1924-ben alkotott és megszavazott bányatörvény alkalmazásának eredményeképpen az állam jövedelmei két év alatt megháromszorozódtak és 1926-ban 1019 millió lejre emelkedtek. A petróleumtermelés az 1921 évi 1.168,414 tonnáról 3 millióra emelkedik ebben az évben. A földgáztermelés az 1921-es 180 millió köbméterről 1925-ben 420 millióra emelkedett. A bányatermékek értékének összege az 1921 évi két és félmilliárdról ez év végére tízmilliárdra emelkedik fel. A román vállalatok, amelyek 1921-ben csak igen redukált mértékben termeltek, ma európai viszonylatban is elsőrangú helyet foglalnak el. Így a Creditul Minier naponta kétezer tonnát termel.

A nemzeti ipar támogatása céljából a Credit Industrial létesült, amely 1925 végéig a nagy és kisiparnak alacsony kamatok mellett 251 millió lej kölcsönt bocsátott rendelkezésére. Az ipar termékei számára kedvező kiviteli rendszert alkottak. Ezen rendelkezések következtében az ipari társaságok száma, amely 1922-ben 720 volt, 7,549,070 670 lej alaptőkével 1925-ben 1008-ra emelkedett, amelyeknek alaptőkéje 15,702,775,398 lej.

A liberálisok kereskedelmi politikája

A liberális kormány kereskedelmi politikáját a szabadkereskedelem visszaállításának eszméje irányította. Ebből a célból küzdelmet indítottunk a luxus-cikkek behozatala ellen. Intézkedések történtek a hitel ellenőrzésére és a belföldi fogyasztás biztosítására.

A vasúti forgalom megjavítására négy év folyamán mintegy 35 millió lej költött a liberális kormány. Helyreállították a háborúban elpusztult hidakat, újjáépítettek mintegy hatszáz kilométer hosszú vasutvonalat. A mozdonyok számát 1911-re növelték, míg a vagonok száma e néhány év leforgása alatt 60 ezerre emelkedett. Új vasutvonalak kiépítésére 880 milliót költött a liberális kormány. A

háborúban megsemmisített táviró- és telefonvonalak kijavítására és a hálózat kibővítésére mintegy negyvenmillió lejt költött a liberális kormány. Ebből az összegből 11.500 kilométer hosszúságban új táviró- és négyezer kilométer hosszúságban új telefonvonalakat létesítettek. Az utak rendbentartására 2901 millió 635 ezer lejt fektettek be, a vízi-utakon való közlekedés megjavítására pedig 1356 millió 688 ezer 61 lejt fordítottak.

Közegészségügyi célokra 1925-ben több mint egymillió lejt irányított elő a költségvetés.

Kormányzásának négy éve alatt a liberális kabinet megötszörözte a hadsereg költségvetését és az utóbbi két évben tízmillió 650 millió lejt költött a hadsereg szükségleteinek fedezésére.

Szerb nacionalisták bombamerényletre készültek egy ujvidéki zsidó-estély ellen

A rendőrség az utolsó pillanatban megfúszította a merényletet. Huszonnégy fiatal embert letartóztattak

(Ujvidék, április 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jugoszláviát eddig a zsidó köztudat mint olyan államot könyvelte el, ahol nincsen sem hivatalos, sem aktív antiszemitizmus. Annál megdöbbentőbben hat az az ujvidéki híradás, mely arról számol be, hogy ugynevezett orjunisták fiatalemberek megtámadták a nagybecskereki Kadima cionista ifjúsági egyesület Ujvidéken megtartott műkedvelői előadását és bombát akartak vetni a hallgatóság közé.

A támadás részleteiről alábbi tudósításunk számol be:

A becskerekai Kadima műkedvelői szombaton este Ujvidéken műkedvelői előadást rendeztek. Az előadást megelőzően azonban kínos incidens játszódott le a színházi épület előtt, ahol az előadást tartották. Az incidens előidézői nacionalisták voltak, akik Jevgyevics Dobroszláv vezetésével vonultak fel.

Már szombaton délelőtt elterjedt annak a híre, hogy az orjunisták tüntetésre készülnek és az előadásokat minden áron meg akarják akadályozni.

Az izgalom ellenére is félkilenc tájban körülbelül száz—százötven főnyi közönség jelent meg a színházban. A Szloboda elé már nyolc órakor Jevgyevics Dobroszláv vezetésével harminc főnyi orjunisták csoport vonult fel.

A rendet négy rendőr és két rendőrkapitány tartotta fenn. Valamivel kilenc óra előtt a harminc orjunisták megjelent a pénztár előtt, ahol Szlankamenác rendőrbiztos feltartóztatta a csoportot és felszólította őket, hogy a náluk levő botokat helyezték el a ruhatárban.

A rendőrség közbelép

Jevgyevics Dobroszláv ekkor a pénztárhoz lépett és jegyet akart váltani valamennyiök részére, mire Gyakov rendőrkapitány felszólította őket, hogy távozzanak el, annál is inkább, mert a rendőrségnek biztos tudomása van arról, hogy az előadás megakadályozása céljából tüntetésre készülnek.

Jevgyevics Dobroszláv tiltakozott ez ellen és azt mondotta, hogy erről máskor és más helyen fognak beszélni. Amikor Jevgyevics Dobroszláv látta, hogy a rendőrség kitart álláspontja mellett, jelt adott a társaságnak, hogy együtt abucsojja a társaságot, hogy vele együtt abucsojja a magyarokat és a magyarokat, amit az orjunisták meg is tettek.

A gyújtószinór már füstölögve égett

Ebben a pillanatban vette észre Malencsics Radoljub rendőrkapitány, hogy az egyik orjunisták kezében egy ujságba göngyölt tárgy van, amelynek gyújtószinórja füstölögve égett, Malencsics rendőrkapitány kikapta az illető kezéből a csomagot és levágta a gyújtószinórt. Gyakov rendőrkapitány ezután a jelenet után rögtön parancsot adott a rendőrségnek, hogy a csoport valamennyi tagját szállítsák be a rendőrségre. A csoportból néhányan elszaladtak, úgy, hogy a rendőrség, amely közben erősítést kapott, huszonnégy embert szállított be a városházára. Az előállítottakat egyenként vitték be Malencsics Sztanoje rendőrkapitány szobájába, aki személyesen hallgatta ki őket.

A merénylők felháborodnak

Közben Jevgyevics engedélyt kért arra, hogy bemehessen a rendőrségre, ahol megjelent

Az ország külpolitikai helyzete

A liberális kormány külpolitikai tevékenysége elsősorban a kisanant működésének biztosítására irányult. Szorosabb viszony jött létre Lengyelországgal és a nagyhatalmakkal folytatott tárgyalások során a háboru előtti és háboru utáni adósságok konszolidálása révén az ország relációi a nagyhatalmak fölött még barátságosabbak lettek. Az országnak Ausztriához való viszonya jó, míg a Magyarországgal és Bulgáriával szembeni ellenséges hangulat: ma viszonylag barátságos kapcsolatok váltották fel. Az egész világon elismerésre találtak azonban különösen azok a sikerek, amelyeket az országnak a népszövegségi tárgyalások során sikerült kivívnia.

a főkapitánynál és felháborodásának adott kifejezést azért, hogy a rendőrség hazafias tüntetéseket megakadályozta.

Ezután tovább folytak a kihallgatások. Amikor Rapics Bogoljub magánhivatalnokot hallgatták ki, Malencsics rendőrkapitány lépett be a főkapitányhoz és a következőket mondta:

— Ez az ember nyolc napra volt elítélve, mert ő dobta annak idején a „Délbácska” szerkesztőségébe a bombát s ezenkívül is többször volt már veredéseért büntetve.

A rendőrkapitány referálása után Jevgyevics Dobroszláv, aki még mindig jelen van, idegesen kifakadt:

— Ez nem az az ember, hanem ez egy ut. Mihalzsics rendőrfőkapitány erőlesen tiltakozott, hogy az ő szobájában egy rendőrkapitányt rendreutasítsanak és kiutasította Jevgyevics Dobroszlávot hivatali szobájából.

Többszörösen büntetett egyének

A rendőrség megállapította, hogy az előállítottak nem valamennyien tagjai az Orjunisták, sőt igen sokan közülük többszörösen büntetett egyének, így Csavics Sateván mechanikus, aki sikkasztásért volt elítélve, Horvát Franjo, aki katonaszökevény és Zsolzsl Marijan, aki kétszer volt már kitiltva a városból és már szabadságvesztésre is el volt ítélve. A rendőrség az őrizetbe vett egyénekekkel jegyzőkönyvet vett fel.

Az orjunistáknál talált bombát a rendőrség kérésére a tűzérési szakértők megvizsgálták és megállapították, hogy az kemény kartonba csomagolt fél kilogram súlyu puska, dinamittal keverve. Külsejére olyan, mint egy gránát, dróttal átkötözve. A szakértők véleménye szerint a bomba öt lépés körzetben életveszélyes. Nemrégén egy ilyen gránát felrobbant egy katoná kezében és a katonának négy oldalbordáját kiszabította.

Mihalzsics Sztanoje noviszadi főkapitány kijelentette, hogy a becskerekai Kadimának a közoktatási minisztertől van engedélyje, hogy az egész országban műkedvelői előadásokat tartasson. Az előadást a szerb Nemzeti Színház javára rendezték és a hatóság sámmi okot sem látott arra, hogy az előadást ne engedélyezze.

Nyomdászok!

Megbízásból eladók! 1 drb. 12-es Sigi gyorsajtó, teljes felszereléssel, jelenleg is üzemben, motorral. 1 drb Anger-féle téglanyomógép, teljes felszereléssel, jelenleg is üzemben. 400 kg. különböző betüanyag. 50 kg. rézlinea.

Valamennyi állandóan jelenleg is használatban van. Itt ni lezárulást vállalja az eladó. Érdeklődni lehet Révész Ernő könyvkereskedőnél, Targumares (Telefon 126). Lehetőleg kérem személyesen megtekinteni a gépeket

Bécsi
melyeket itt hanem valót védő liga tr maguk a ká

Az egyik jámbor, ezer házasság után egy fiatal le és módja sz ment hozzá, árva kisleán volt házassá vezetőtől az jének, hogy szó. A maka után egy férj válópert választotta a férj tartzik hanem a fel

A másik mérnök. Egy akivel elmen setet káldott minden tiltta hogy el kell szer látott é nem beszélv perköltségek summára rug

A bécsi ünneplésesen tulkapása el pítása céljáb vizsgálatot.

Hány lé
A németek tiszttika nem

Most pól pitotta, hogy levélhordó. nem hagyhat címet nek a kell megjárni kodni az öt

A berlini lettől a másí mindegyik lé Ös százötven száz méterne let van Berli hordóra, hirt ponta 1200 saság turistá

Ebből a következtetn Hogy csak a írják, hogy a Berlinben éve sithetnek, vag adnak föl, m

G vitan

is megdőlvt ványítják ma nak. A „Pan az időt, mikro lati hulladéko G. vitamint.

Ez az idő golodás Lond temi tanár, h angolok siralu szerint füstölt s állati zsirt, Ki csodálkoz annyira a beteg

De az em az új egészség ség-védő ligá manyainak ak ben. Az e's tagok. Több konyha mellet az izletes, jól jesztenek és r sét, mely nag

A másik ván az ellen, Csak nyers do

INNEN-ONNAN

Bécsi férjek mozgalmá Azok az esetek, melyeket itt közlünk, nem egy humorista leleményei, hanem valóban meg is történtek és a bécsi férjvédő liga tragikomikus ülésén élőlőszóval mondták el maguk a kárvallottak.

Az egyik kaland akaratlan hőse egy fiatal, jámbor, ezerelemében csalódott iskolaszolga. Tíz évi házasság után övegyen maradt, megismerkedett egy fiatal leánnyal, az iskolaszolga annak rendje és módja szerint megkérte kezét és a leány nőül ment hozzá, azzal az ígrettel, hogy majd gondozza érvá kisleányát. De a házasság csak forma szerint volt házasság, mert mihelyt hazatértek az anyakönyvvezetőtől az új házasság, a feleség kijelentette férjének, hogy köztük csak plátói szerelemről lehet szó. A makacs feleség ennek ellenére pár hónap után egy egészséges fiugyermeknek adott életet. A férj válopert indított ellene, de a törvényszék nem választotta el a házasságot, sőt kimondta, hogy a férj tartozik gondoskodni nemcsak a feleségéről, hanem a felesége gyermekéről is.

A másik eset szelvedő szereplője egy fiatal mérnök. Egy este megismerkedett egy pincérről, akivel elment sétálni. Egy év múlva apasági keresetet küldött hozzá a pincérről s a törvényszék minden tiltakozása ellenére arra ítélte a mérnököt, hogy el kell tartania a pincérről is, kit csak egyszer látott életében s a titokzatos gyermekét is, nem beszélve arról, hogy neki kellett megfizetni a perköltségeket, melyek az idők során csinos kis summára rugtak.

A bécsi férjliga e panaszok megballgatása után ünnepélyesen tiltakozott a nőemancipáció minden tulkapása ellen, követelve, hogy az apaság megállapítása céljából minden alkalommal rendelje el a vizsgálót.

Hány lépcsőt jár egy berlini levélhordó?

A németek még mindig szenvedéllyel fizik a statisztika nemes sportját.

Most például a berlini postai igazgatóság megállapította, hogy naponta hány lépcsőt jár egy berlini levélhordó. Németországban a leveleket a levélhordó nem hagyhatja a házmeztérnél, köteles magának a címzetnek átadni: ennél fogva naponta háromszor kell megjárnia a neki kiosztott házakat s felkapaszkodni az ötödik emeletre.

A berlini házak átlag ötemeletesek, egyik emeletől a másikig körülbelül huszonkét lépcsőfok van, mindegyik lépcsőfok tízenyolc centiméter magas. Összátelve lépcsőfok esik a házra, ami megfelel száz méternek. Ha számba vesszük, hogy hány épület van Berlinben és hány ház esik minden levélhordóra, kitaláljuk, hogy egy berlini levélhordó naponta 1200 métert mászik az ég irányában. Valóságos turistának lehet te inteni.

Ebből a német pontosságából nem szabad azt következtetnünk, hogy ott minden rendben van. Hogy csak a postánál maradjunk, az újságok azt írják, hogy az elégtelen címzések miatt pusztán Berlinben évente tízenkétfélmillió levelet nem kézbe szíthetnek, vagyis naponta negyvenezer olyan levelet adnak föl, melyet a postának meg kell semmisítenie.

G vitamin jó konyha, hastánc!

London is meghódolt az új divatnak: a nők viharosan sóványitják magukat, a férfiak az étellekről vía'koznak. A „Punch“ című élelclap már megjósolja azt az időt, mikor e vendéglőkben nem eszünk se állati hulladékokat, se főzelékeket, hanem szintiszta G. vitamint.

Ez az idő még egyelőre messze van, de a mozgóoldás Londonban is nagy. Sir Alfred Fritt, egyetem tanár, hírneves sebész kijelentette, hogy az angolok siralmasan ésszerűtlentül táplálkoznak. Rend szerint füstölt halat esznek, szalonnát, rengeteg húst s állati zsírt, melyet a tetejében kézen vásárolnak. Ki csodálkozhatik ezek után, hogy Angliában annyi a beteg?

De az emberek résen vannak. Már megalkult az új egészségvédő liga, helyesebben az új egészségvédő ligája, mely az orvostudomány friss vívmányainak akar érvényt szerezni a gyakorlati életben. Az első gyűlésen azonban hajba kapnak a tagok. Több pártra szakadtak. Az első párt a jó konyha mellett tört lándzsát, úgy okoskodván, hogy az izletes, jól elkészített ételek eleve étvágyat gerjesztenek és megindítják a számban a nyál termelését, mely nagyon szükséges az emésztéshez.

A másik párt a vitamint védelmezte s tiltakozván az ellen, hogy a főzés által megsemmisítsék. Csak nyers dolgokat szabad enni. Akadtak olyanok,

akik az egyéni élelmezés szükségességét hangsúlyozták és figyelmeztettek arra, hogy kinek-kinek el kell döntenie, mi árt a szervezetnek. Végül egy tekintélyes párt a koplalást magasztalta.

Ezen a téren lady Fischer ért el legnagyobb sikert, aki negyvenkét napig böjtölt s közben nappal gépen írt, este táncolt. A táncot egyébként maga Sir W. Aruthnot Lane orvos tanár is ajánlja az egészségvédő liga egyik megalapítója, aki azt kívánja, hogy az ostoba modern táncok helyett honosítsák meg az új bieneai vadtörzsek táncát, mely a csavaros mozdulataival igen foglalkoztatja a hasizmot és így az emésztést is jótékonyan elősegíti.

A szesztilalom bohózata. A szesztilalmi törvények nem egyszer bohócati helyzeteket idéznek elő. Két kis esetről számolunk be.

Egy chicagói részvénytársaság igazgatója bement a vendéglőbe és a hátsó nadrágzsebéből kihuzott egy tokot, melyben nem a revolvert tartotta, hanem egy kis pálinkás butykost. Miután megebedélt, óvaosan kortyogatni akart belőle.

Az igazgató még idejében észrevette, hogy két szemfüles detektív közeledik feléje, miért is gyorsan

Egy híres párisi színész nő kínos botránya

Feltűnést keltő leleplezés a Bois de Boulogne egyik palotájában

(Páris, április 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Oriási botrány foglalkoztatja az egész várost. Az Avenue du Bois de Boulogne egyik kis palotájában lakik évek óta Rimonds kisasszony, egyik jobbparti színház tagja. A kisasszony rendkívül szép nő s különösen a bőrének a színe és árnyala ragadja el tiszteletit. Gyakran megkérdézték tőle, mivel éri azt el, hogy a bőre ilyen csodálatosan bársonyos.

— Az az én nagy titkom! — mondta mosolyogva Rimonds kisasszony.

Két héttel ezelőtt névtelen levél arról értesítette a kerületi rendőrséget, hogy Rimonds kisasszony palotája előtt minden reggel kilenc órakor egy tejes kocsi áll meg s körülbelül tízenkét kanna tejet dobnak le a kocsiról a kocsiosok.

— Ennyi tejet nem ihatik meg egy színész — hangzott az anonim levél — még ha tejkurát is tart!

Egy detektív csakhamar megállapította, hogy a színész nő minden reggel tejszörnyben fürdik.

A „Times“ újabb cikksorozata Palesztináról

(London, április 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Times“ tudósítója, hosszabb távollét után ismét ellátogatott Palesztinába és valóságos elragadtatva nyilatkozik a nagy haladásról, amit az ország az elmúlt években tett.

A lakosság — mondja a cikkíró — egészen másképen viseltetik a hatóságok és a kormánnyal szemben, mint a török uralom idején. Ez a körülmény annál figyelemre méltóbb, mert hiszen Palesztina kormánya a zsidó nemzet otthon megalapításának „terhét“ vállalta egy relativ nagy nemzsidó lakosság között a kis és gazdaságilag szegény országban. Az arab aki már régebbi idő óta ül a rögnön, mint a cionista, nem mutat semmilyen sietséget az ország megjavítására, ami azonban nem áll fenn cionista szomszédjánál, aki sokat és intenzíven dolgozik. Az arabnak semmi érzelme a cionisták által követelt munkástörvény iránt. Egyszerűben él, mint a zsidó és ennek az következménye, hogy Tel Aviv Palesztina legdrágább városa. A cionistáknak nem kell tehát félniük attól, hogy városukat el fogják özönlenni az arabok.

A cikkek szerzője ezután ismerteti Tel-Aviv gyors fejlődését. Csak nemrégiben Tel Aviv Jaffa külvárosa volt, ma már Jaffa lett a zsidó város egyik külterleke. Öröndetes jelenség, hogy a két város az arab és a zsidó gazdasági kérdésekben együtt megy, különösen a kikötőért való harcok és a vasut átépítésében való akciókban.

A mezőgazdasági haladásról szóló fejtegetéseiben a szerző még kiemeli a cionistáknak modern módszereit és hangsúlyozza, hogy az arabok apátija is kezd eltűnni, amióta a zsidóság élénk munkáját tapasztalja. Az arab erősen támaszkodik a kormány segítségére és ha egyfelől a kormány földhitelét venné igénybe, másfelől attól tart, hogy az eladósodott földek a cionisták kezére juthatnak. Ez a felelem azonban indokolatlan. A zsidó telepek rendkívüli haladást tettek és érdekes megfigyelni a különbséget a mai modern kolóniák és

zsebredugta a veszedelmes pálinkás butykost. A detektívek most óriási dilemma előtt állottak. Minthogy a bűnt nem érték még tetten, nem volt még joguk bekísérni, ellenben a törvény megegedi, hogy elkobozzák azt a járművet, mely szeszt szállít.

Ennélfogva a detektívek úgy határoztak, hogy elkobozzák az igazgató nadrágját, mint amely a tilalmas szert szállította s miután félrehívták őt, azonnal le is vetették vele a nadrágját.

Belgiumban kávéházban, mulatóban, nem szabad pálinkát inni, de bárki vehet az üzletben pálinkát, azonban legalább két litert kell vennie.

Minap a rendőrök letartóztattak egy munkást, aki zsebében egy kis üveg pálinkát vitt. A rendőrök úgy okoskodtak, miután nem szabad két liternél kevesebb pálinkát vásárolni, kisebb mennyiségben senki sem tarthat magánál pálinkát.

A belga semmitőszék most beavatkozott az ügybe és döntvényt hozott, hogy pálinkát két literig kisebb mennyiségben is bárki tartogathat magánál, a munkást pedig szabadon bocsájtották nagy öröme azoknak, kik pálinkával szokták megöntözni reggelijüket.

— Igenis tejszörnyben fürdök — mondotta Rimonds kisasszony — senkinek semmi köze hozzá megfizetem a tejet...

A rendőrség az ügyet egy másik detektívnek osztotta ki s ez csakhamar rájött, a szokatlan mértékű tejfogyasztás titkára. Mindennap déli tízenkét órakor ugyanis tejeskocsi ismét a kis palota elé gördül s akkor visszarakják a kocsira ugyanazokat a kannákat, amelyeket reggel leraktak.

— Maguk ebből a palotából is visznek tejet? — Viszünk is, hozunk is!

A detektív a rendőrségre vitette a kannákat s ott a hivatalos vizsgálat megállapította, hogy a kannákban talált tej... nem tiszta. De megállapította a vizsgálat azt is, hogy ezt a nem tiszta tejet, hónapok óta visszaviszik a tejszarnokba s ott palackokba öntik, amelyeket azután a közönségnek eladnak. Eddig két tejszarnoktulajdonost tartóztattak le. A primadonna pedig, ha bosszuálló természetű, ezeket után csupa truccból vajban fog majd fűrdni...

a régi háboru előtti telepek között. A modern kolonistának egész magatartása valóságos reakció az évszázados gettóelnyomásra. Azonfelül a munka is kisebb érdekessé, de annál őszintébbé alakította őket, míg az országban felnevelkedett generációban még ma is benne van a török udvariasság.

Általában meg lehet állapítani, hogy az ország a brit béke lobogója alatt virágzik. Nagyon sokat lehet köszönni azonban a cionista munkának, az újjáéledt dolgos baözönlőknek és a türelmes igazgatásnak.

Nagy

harisnyavásár

mélyen leszállított árákkal

Kötött harisnya, minden színben.....	Lei 30
Flohr harisnya, minden színben.....	Lei 58
Muslin harisnya, divatszínben.....	Lei 69
Cérna muslin, minden színben.....	Lei 98
Selyemfátyol harisnya, minden színben, Lei 12;	

Blatt

Főtér 13. szám

Divatkatalógusban és kötöttárúknban óriási választék.

* Pal szina legújabb és legteljesebb falinap tára 100 lej, az Uj Kelet könyvostályában.

politikai helyzete
litikai tevékeny
ködésének bizto
szony jött létre
almakkal folyta
oru előtti és há
álása révén az
föltött még ba
nak Ausztriához
gyorsországgal és
hangulato: ma
ok váltották fel.
láltak azouban
veket az ország
során sikerült

szültek

letet.

ának adott ki.
g hazafias üi-

kihallgatások,
ánhivatalnokot
kapitány lépett
zókat mondta:
a volt elítélve,
élbácska" szer
rül is többször

án Jevgyevics
en van, idege-

em ez egy ur.
erélyesen til-
egy rendőr-
tasította Jev-
pájából.

tetett egyének

hogy az elő-
ai az Orjuná-
szörösen bün-
mechanikus,
orvát Franjo,
Mariján, aki
osból és már
ve. A rend-
ekkel jegyző-

a rendőrség
vizsgálták és
y kartonba
apor, dina-
int egy grá-
véleménye
életveszé-
felrobbant
négy ol-

főkapitány
dimának a
élye, hogy
asokat tart-
eti Sínház
i okot sem
gedélyezze.

ok!

12-es
eléssel,
1 drb
teljes
emben.
50 kg.

nalatban
Érdek-
kedőnél,
rem sze-

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes orfői és bányai zsidóság napilapja
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felolvas szerkesztő Dr. Marton Ernő
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a tar-
megjelölésével engedélyezhetjük.

Az Uj Kelet fiókkiadóhivatalai és szerkesztőségei:

Oradea-Mare-Nagyváradon: Blum Zsigmond,
Str. Aurel Vlaicu 51., vagy Ezredévi emléktér 2.
Ernyőüzlet.)

Aradon: Horváth János Löbl Hirlapiroda
Str. Romanului 2. (Zrinyi-u.)

Sighetul-Marmatiei-Máramarosszigeten: Fried
Miksa, Zsidó Nemzeti Szövetség.

Timisoara Temesváron: Strausz Béla, Zsidó
Nemzeti Szövetség I. Mercy u. 2.

A mai naptár

E len Key

Tegnap röviden jelentettük, hogy Ellen Key, a világhírű svéd író meghalt. Ellen Key halálával a női életről egyik egészen speciális képviselője szállott sírba. A jeles svéd író, annak ellenére, hogy a nők emancipációjáért küzdött, nem úgy értelmezte az emancipációt, mint általában a feminista. Ellen Key határozottan küzdött az ellen, hogy a nők ugyanevezett férfias pályákra menjenek, például ügyvédnek, bírónak, mérnöknek és inkább amellett volt, hogy a nőiességek megfelelő foglalkozási ágat válasszanak, vagyis legyenek elsősorban tanítónők, orvosnők és iparművésznők. A nőemancipáció alatt Ellen Key nem a férfias pályákra való törekvést, hanem elsősorban a társadalmi előítéletektől való felszabadulást és a hényeskedést, elnyomó munka helyett a női lélek kifejlődését biztosító pályaválasztási hirtetett. Felfogását legjobban azzal dokumentálta, hogy, noha jogászcsaládból származott és ő is nagy hajlamot mutatott az ügyvédeskedésre, megmaradt mindvégig asszonynak, a Szépet és a Jót ápoló nőnek.

Ellen Key 1849 december 11-én született Stockholmban. Apja, Emil Key, kiváló politikus és író volt, aki nagy gondnal nevelte leányát. Miután középiskoláit elvégezte, jogi pályára akarták adni, Ellen Key azonban sokkal nagyobb vonzódást mutatott a tanítónői pályára. Nemsokára a stockholmi Munkásintézetben találjuk, mint előadót. Már itt megnyilatkozott egyszerű szociális érzelme, amely később is egész életét irányította. Két év szónok volt, előadásain százával jelentek meg a hallgatók és iskolai beszédei is valóságos tüzes ovációvá emelkedtek. Ebben az időben kezdett el esszéket írni, amelyek világos stílusokkal, rögtön feléje irányították a figyelmet.

Első nagyobb munkája a „Képek Svédország közepkorából és ókorából” című volt, amit egy másuttan követtek az „Anna Charlotte Leffler” és az „Elisabeth és Robert Browning” című biográfiák. Legnagyobb feltűnést azonban két kétfelbő írt könyvével keltette, amelyek közül az egyik a „Visszaélés a női munkaerővel és a nő igazi munkaterülete” ellene lézította a feminista radikális csoportját, akik sehogyse n akarták megbocsátani Ellen Keynek, hogy a női ügyvédek, bírónak, mérnöknek erőszakolt és nőietlen existenciának tartja. A másik, élénk visszhangot kiváltott műve „A gyermek százada” volt, amelyben mint nagy humanista nyilatkozott meg.

Ez a könyve különösen a fiatalság rokonszenvét nyerte meg és pedig nemcsak Svédországban, hanem Európa többi államaiban is, így elsősorban Németországban. Életének utolsó hatalmas alkotása „A kevesek és a sokak” című esszégyűjteménye volt, amely körül szintén sokáig dult a vihar.

Ellen Key a világháború előtt állott népszerű

sége tetőpontján. Akkoriban rendkívül divatban volt és könyveinek ismerete hozzátartozott az európai chichez. Sokat u'azott és minden jelentősebb fővárosban tartott egy két zajos felolvasást.

A háború alatt visszavonult, a közönség sem foglalkozott már vele annyit és lassanként feledésbe merült. Utóbb már alig olvasták és művei nem igen értek új kiadást. Halála alkalmából azonban a világlapok leszögezik Ellen Key jelentőségét és hatását a nők újkori fejlődésére. Egyénisége és világszemlélete Suttner Berta, a nagy pacifista mellé állítja. Mindaddig csupán ők ketten voltak asszonyok, akik férfias bátorsággal a nőiesség örökérvényű rendeltetését hirdették.

— **Május 2-án és 9-én vasárnap délig nyitva tarthatók az üzletek.** Tegnap közölte az Uj Kelet, hogy a munkaszünetről szóló törvény rendelkezései szerint május elsején szombaton és 10-én hétfőn az üzletek zárva tartandók. Az érdekeltek intervenciójára a munkaügyi minisztérium ma arról értesítette az inspektorátust, hogy május másodikán és 9-én, tehát mindkét vasárnapon az üzletek egész Erdély területén déli 12 óráig nyitva tarthatók. A munkaszünet alól való feloldás kizárólag az üzletekre vonatkozik és úgy a vállalatok irodái, mint a bankok és egyéb üzemek zárva tartandók.

— **Két gyermek odaégett egy Brassó melletti faluban.** Brassóból jelentik: A város közelében lévő Noa községben Alexandru Pa-pacostea földműves házában tűz ütött ki. A tűz csakhamar elharapózott és pillanatok alatt lángborult az istálló is. A földműves a mezőn volt és otthon csupán két gyermeke tartózkodott, akik az istállóban játszottak. Amikor a szülők a mezőről hazajöttek, a két gyermek már halott volt.

— **Felfüggesztettek állásából egy regáli ügyészt.** Bukarestből jelentik: Az igazságügyminiszter felfüggesztette állásából Alexandru Roadu vaslui ügyészt, mert intervencióra szabdlábra helyezett egy visszaféléssel vádolt földezt. Helyébe Semelinse volt turnuseverini ügyészt nevezték ki, akit viszont az elmúlt évben antiszemita agitációk vádjá miatt felfüggesztettek volt állásából.

— **Házasság.** Nussbaum Samuel és neje ezton megbívják ismerőseiket, jóbarátait és rokoraikat *Erzsike* leányuknak *Sodmoriah* Samuel tel avivi építészernővel Nagyváradon a Zárda-utcai nagytemplom udvarán május hó 2-án déli 1 órakor megtartandó esküvőjére.

— **Halálosvégi robbanás a ploesti petróleumtelepen.** Ploestiből jelentik: Ma délelőtt a Petroli Fera-gyártelepen, amely a Concordia petróleumvállalat tulajdona, súlyos szerencsétlenség történt, amelynek eddig két halott áldozata is van. Ma délelőtt 9 órakor ugyanis eddig ismeretlen okból a fűőházban kazánrobbanás történt. A robbanást pillanatok múlva hatalmas lángnyelvek követték. Azonnal megkondították a vészharangot és a gyár egész munkássága hozzáállott a mentési munkálatokhoz. A robbanásnak két halott és két súlyos sebesült áldozata van. Azonkívül számos munkás könnyebben is megsérült. A tüzet sikerült megfeszített munkával eloltani.

— **Súlyos repülőszerencsétlenség egy varsói pilóta-ezredes temetésén.** Varsóból jelentik: Skryzinsky ezredes temetésén súlyos szerencsétlenség történt. Szombaton próbarepülést végzett Skryzinsky ezredes, a gépe azonban defektet kapott és lezuhant. Az ezredes szörnyethalt. Tegnap volt a temetése nagy katonai pompával. A gyászmenet felett két repülőgép cirkált s a két gép véletlen folytán összeütközött és lezuhant. A gépek két embert valósággal összenyomtak, kettőt pedig súlyosan megsebesítettek.

— **Óriási vihar az olasz tengerparton.** Rómából jelenik: A tegnapi napon az olasz tengerparton heves vihar vonult végig. Nápólnál több vitorláshajó elsüllyedt, a génuai kikötőben pedig a „Julius Cezár” nevű óceánjárót sodorták el a parttól a hullámok, úgy, hogy a hatalmas hajó mind ezideig nem tudott kikötni. A vihar Rómában is érezhető volt, ahol különösen a Vatikán középső kupoláját rongálta meg.

— **Medgyaszay Vilma előadóestéje az újságíróklub májusi táncestélyén.** Nagy eseménye lesz pénteken este a kolozsvári kisebbségi újságíróklubnak. Az újságíróklub, amely a szezon legfényesebben sikerült álcercsbalját rendezte meg, hetek óta nagy ambícióval készül arra, hogy pénteken, a hónap utolsó napján, május elsejére virradólag nagyszabású táncestélyt rendezzen, amely lezárja a báli szezont és egyben megnyitja a tavaszi és nyári táncesték sorát! Mondanunk sem kell, hogy az újságíróklub táncestélye most is kitűnően fog sikerülni, amire nemcsak az az egyedüli garancia, hogy a klub előkelő közönsége vesz részt rajta, hanem elsősorban az a körülmény, hogy a klub vezetőségének sikerült megnyernie erre az alkalomra a világhírű magyar dívoz, Medgyaszay Vilma közreműködését. Medgyaszay műsorának legpompásabb számait fogja előadni a táncestélyen, amelynek terminusát éppen Medgyaszayra való tekintettel tűzte ki a vezetőség szombat helyett péntek estére. A Medgyaszay vendégezereplésével összekötött táncestélynek kedves folytatásaképpen május elsején reggel kirándulásokat fognak rendezni a szabadba. Medgyaszay mellett László Andor, a kolozsvári Magyar Színház kiténő színésze is fellép az újságíróklub estélyén, amely tíz órakor veszi kezdetét.

— **Meghalt a koreai excsászár.** Tokióból jelentik: Cnok-Ji, Korea excsászárja meghalt. Az excsászár 1910-ben mondott le a trónról, annak következtében, hogy Japán anektálta Koreát. Cnok-Ji mindössze három évig uralkodott, de ezalatt a rövid idő alatt is számos reformot valósított meg országában.

— **Septimiu Chirvai hangversenye az Újságíróklubban.** Nívós program keretében debütált tegnap este az Újságíróklubban Septimiu „Chirvai” operaénekes. Chirvai egyike azoknak a nagy reményekre jogosító énekeseknek, akiket úgy szoktak felfedezni, mint valami csiszolatlan nemeskővet, melyből hozzáértő mesteri kéz értéket farag. Hangja mélyzengésű basszus, meleg, hajlékony és érces aszerint, hogy milyen skálán interpretál. Halévy „Carolina”-ja és Ciordani „Caro mio beu”-je nagy hatást érték el Chirvai érzelmes, firmo előadása nyomán. Händel, Mozart és Schumann áriáit pedig olyan művészettel interpretálta, hogy az előkelő hallgatóközönséget valósággal frappirozta. Igen finom alkotások Brediceanu és Cuteanu dainái, amelyek közül különösen Cuteanu „De Cánd te ai dus” című szerzeménye keltett nagy hatást.

— **Áltandó rovat.** Bukarestből jeldntik: A hadügyminisztérium a galatzi- és a kisenevi katonai vizsgálások ügyében erélyes vizsgálatot indított meg. Jasiban két hónap óta folyó vizsgálat alatt 3 millió lej sikkasztást fedeztek fel. A kisenevi vizsgálat még nem nyert befejezést. A galaci katonai ügyészség nagy csalásnak jött a nyomára a III hadtest reuü javítóműhelyénél. Tegnap négy letartóztatás történt, köztük a műhely volt parancsnokai is, akik beismerték, hogy hamisított számlákkal 20-30 millióval megkárosították az államot. Közszöben áll két magasabbrangú tiszt letartóztatása is, valamint több kereskedő.

— **Jascha Heifetz Palesztinában koncertezik.** Jeruzsálemből jelentik: Jascha Heifetz, a világhírű hegedűművész négy koncertet tartott Palesztinában, amelynek teljes jövedelmét a Jeruzsálemben fölláttandó zsidó konzervatórium javára szánta. Az első koncerten többek között megjelentek: dr. Chaim Weizmann, Lady Samuel, Symes ezredes, a palesztinai kormány államtitkára és több más előkelő személyiség. A művész lelkes ovációkban részesítették. Heifetz megígérte, hogy Amerikában a konzervatórium javára nagy összegeket fog gyűjteni. A zeneértők gyűlésén Heifetz is megjelent és annak kívánságának adott kifejezést, hogy a már eddig egybegyűlt 700 font sterlingen rakják le a jeruzsálemi zenepalota alapjait. Kifejezte azt a reményét egyttal, hogy az építkezéshez szükséges további összegeket is meg fogja szerezni.

* **Welis legújabb műve az Óriások,** csak 40 lej az Uj Kelet könyvosztályában. A könyvpiac egyéb újdonságait is közli az Uj Kelet könyvosztálya mai hirdetés. Kísérje figyelemmel.

* **A Zsidó humor** legszebb gyögyeit gyűjtötte össze Csillag Mária „Zsidó Anekdoták Kincsháza” című könyvében, 223 oldal, 200 lej. Szállítja az Uj Kelet könyvosztálya.

Ruhája molymentessé válik, ha Czinknél festtet, tisztítat.

dja
ros
róvi
folyt
szim
mész
hogy
demo
zási
den
ben
az ed
jelent
egym
érték
szaké
határ
pente
nak v
nác
vizió
Igy e
jakat
levöle
ros p
jelent
szaké
egy m
állpit
szükek
lyen k
tárgya
értekez
a váro
tasson
—
d k na
tárgyal
ismertet
bea ha
zül egy
jeati, h
lázaiba
elrabolt
felolvas
ridikül
akit vég
klt meg
tart az
gatták k
—
dalom.
delmes c
utóbbi k
esolatos
a közlem
a lejesés
geti az o
váradiak
az árkak
állott val
egyversly
használja
leni állást
foglalkozn
ködésével,
hogy az U
küzdött
egy alkalo
támadások
nagyváradi
vel szembe
a helyzetü
dsági hely
menti váro
forgalma is
dasságpolitik
társadalom
ment benne
pot nélkülö
dással szem

bo
A legjobb

estéje az... Nagy... kisebbségi... a szezon... dezte meg... hogy pénz... jére virradó... amely le... a tavaszi... a kell, hogy... tünően fog... li garancia... részt rajta... gy a klub... az alkalomra... ay Vilma... ak legpom... yen, amely... ó tekintettel... nték estére... kőtől tánc... jus elsején... a szabádba... a kolozsvári... fellép az... szí kezdetét... zár. Tokió... szárja meg... adott le a... Japán an... három évig... alatti is... ágában.

rsenye az... keretében... bban Sep... vái egyike... énekesek... mint valami... hozzáértő... nélyzengésű... eszerint... lévy „Car... e” je nagy... firom elő... Schumann... terpretálta... t valóssággal... Brediceanu... l különösen... imü szerze

eldntik: A... nevi katonai... inított meg... alatt 3 millió... vi vizsgálat... torai ügyész... III hadtest... letar. ózatás... okai is, akik... kal 20-30... Készbőn áll... ie, valamint

ában kon... cha Heifetz... bertet tartott... né a Jeru... rium javára... ott megjelen... uel, Symes... kára és több... lkes óvációk... gy Ameriká... zegeket fog... is megjelent... st, hogy a... rgen rakják... fejezte azt a... en szükséges... ni.

Z Óriások... talyában. A... az Uj Kelet... figyelemmel... ügyeit gyűj... kdoták Kin... al, 200 lej.

tittat.

**— Revizió alá veszik a kolozsvári víz-
díjakat.** Néhány nappal ezelőtt vette át a vá-
ros vezetését a kolozsvári tanács s ezalatt a
rövid idő alatt tevékenységét olyan irányban
folytatta, amely alkalmas arra, hogy a város
szimpátiáját megnyerje. Az idő rövidsége ter-
mészetesen nem nyújthatott még módot arra,
hogy az új tanács tetteiben is nyilváníthassa
demokratikus elveken felépített városkormány-
zási rendszerét, de már az a tény, hogy min-
den komolyabb és nagyobb jelentőségű kérdé-
sben meghallgatja a szakemberek véleményét,
az eddigi rendszerrel szemben nagy haladást
jelent. Röviden közöltük már, hogy a város
egymillió dolláros kölcsöne ügyében a tanács
értekezletet tartott bankvezérek és pénzügyi
szakértők bevonásával. Az értekezlet csak elvi
határozatot hozott és a kölcsön kérdésében a
pénteken megtartandó újabb értekezleten fog-
nak végleg határozni. Mint értesülünk, a ta-
nács rövidesen több olyan intézkedést vesz re-
vizió alá, amelyet a régi tanács léptetett életbe.
Igy elsősorban a január elsején felemelt vízdi-
jakat fogja revizió alá venni. Az emelés tudva-
levőleg olyan nagymértű volt, hogy az a vá-
ros polgárságának igen nagy megterhelését
jelent és éppen ezért ebben a kérdésben is
szakértői értekezletet fognak összehívni, hogy
egy megfelelőbb rendszer alapján új vízdíjakat
állapítsanak meg. Ma délután egyébként a
szűkebb városi tanács értekezletet tartott, ame-
lyen különböző sürgős reszort ügyeket vittek
tárgyalás alá. Mihályi Tivadar polgármester az
értekezlet után Bukarestbe utazott, hogy több,
a várost érintő kérdésben tárgyalásokat foly-
tasson az egyes miniszterekkel.

**— A Leirer-pör főtárgyalásának máso-
dik napja.** Budapestről jelentik: A Leirer-bünpör
tárgyalásának második napján az elnök részletesen
ismerteti a csehszlovák nyomozás adatait, különös-
ben hangsúlyozza Bolla vallomását. A vádlottak kö-
zül egyedül Ozolicsányi szól a vádirathoz és kijel-
enti, hogy Pödör őt ártatlanul keverte bele a gya-
klatba. Majd a bűnjeleket ismertette az elnök; az
elrabolt értékekből csak pár darab került elő. A
felolvasott elűsték egyrésze és a beolvastott arany-
rúdiktól Kerstens Teodor gazdag hollandi kereskedő,
akit végrendeletében Leirer Amália örökösének je-
kelt meg. Az elnök kérdésre kijelenti, hogy igényt
tart az örökségre. Utána az orvosszakértőket hall-
gatták ki.

**— Az Uj Kelet és a kereskedőtársas-
dalom.** A „Nagyvárad Napló” mai száma terje-
delmes cikkben foglalkozik az Uj Kelet egyik leg-
utóbbi közleményével, amelyben a lej esésével kap-
csolatosan előállott helyzettel foglalkoztunk. Ebben
a közleményben többek között arról is írtunk, hogy
a lejesség az általános drágulás veszedelmével fenye-
geti az országot és a kereskedők — így a nagy-
váradiak is — kénytelenek egyik napról a másikra
az árakat emelni, mert a lejesség következtében be-
állott valutadifferenciákat képtelenek másképp ki-
egyensúlyozni. Laptársunk ezt a közleményt arra
használja fel, hogy az Uj Keletet a kereskedők e-
leni állásfoglalással vádolja. Nem akarunk bővebben
foglalkozni laptársunknak nagyon is átlátszó vádas-
kodásával, annál kevésbé, mert hiszen köztudomású,
hogy az Uj Kelet mindenkor az első sorokban
küzdött a kereskedelem jogos érdekeiért és nem
egy alkalommal szállott sikra a kereskedőket ért
támadásokkal szemben. Nagyon jól tudjuk, hogy a
nagyvárad kereskedők a többi városok kereskedői-
vel szemben hátrányos helyzetben vannak és súlyos
a helyzetük, mert őket nemcsak az általános gaz-
dasági helyzet rosszabbodása érinti, hanem a határ-
menti városok egyre jobban esőkönöz kereskedelmi
forgalma is. Az Uj Kelet közel egy évtizedes gaz-
daságpolitikai multja, amely telve van a kereskedő-
társadalom érdekében folytatott küzdelmekkel, fel-
ment bennünket alól, hogy az ilyen minden ala-
pot nélkülöző és nyilván tévedésen alapuló táma-
dással szemben védekezni legyünk kénytelenek.

Kérjen mindenütt

Pierre

borotva-pengét.

A legjobb fémkeverék, a legökölteesebb gyárt-
mány. Garantált minőség. 1800

**— Elnapolták a Könyves Tóth Erzsí-
Janovics tárgyalást.** Megirtuk annakidején, hogy
egy szerepdifferenciából kifolyólag dr. Janovics
Jenő, a Magyar Színház igazgatója váratlanul fel-
bontotta Könyves Tóth Erzsinek, a színház drámai
művésznőjének szerződését. A szerződésbontásból
származó konfliktus ma került a kolozsvári járásbí-
róság elé, ahol dr. Janovics képviselője, arra való
hivatkozással, hogy az ügy választott bíróság elé
tartozik, i letéktelennek mondotta a járásbírósgot a
perben való döntésre. Könyves Tóth Erzsí kép-
viselője ezzel szemben bejelentette, hogy a művésznő
és a színház között kötött szerződésben a járásbíró-
ság illetékessége van kikötve. Dr. Muntean járás-
bíró erre elrendelte az eredeti szerződés bemutatá-
sát és a tárgyalást elnapolta.

**— Nyolcszázmilliót kaptak a széna-
panamában kompromittált magyar tisztek**
Budapestről jelentik: A katonai szállítások bün-
ügyében a rendőrség és az ügyészség vállvetett
erővel tovább folytatja a nyomozást. Az eljárás
szülpontja most a katonai ügyészségre került, amely
a katonai büntető törvénykönyv 383. szakasza alap-
ján megvesztegetés bűntette címén emelt vádat a
már letartóztatásban levő Szilágyi Ferenc és Vécsei
Elemér tisztek ellen. Haas Bélát tegnap újra ki-
hallgatták a törvényszéken. Elmondotta, hogy a
letartóztatott két ezredesen kívül még egy harmadik
tiszte is megvesztegetett. Ez ellen azonban tárgyi
bizonyíték még nem merült fel, úgy hogy az ügy
jelenlegi állása szerint nem tartóztatták le, az eljá-
rás azonban tovább folyik ellene. Könyvekből meg-
állapítást nyert, hogy 801 milliót könyvelt el Haas
megvesztegetés címén.

**— Fényes Lászlót kéthónapi fogházra
ítélték, mert leleplezte az ébredőket.** Buda-
pestről jelentik: A törvényszék kedden folytatta
annak a rágalmazási pernek tárgyalását, amelyet az
Ébredő Magyarok Egyesülete indított Fényes László
ellen azért a ciskért, amelyet Fényes a „Nép-
szavá” ban tett közzé és amelyben ismerteti annak
a levélnek tartalmát, amelyet az Ébredő Magyarok
Egyesületének központja egy csongrádi fiúhoz in-
tazott. Az ébredők központja a levélben felhívta a
csongrádi ébredőket arra, hogy a zsidók mulatsá-
gait, ha kell fegyverrel akadályozzák meg, a gazdag
zsidoakat tartásuk fogva és pogrom esetén elsősorban
öket „keressék” fel. Fényes László a tárgyaláson
szálat védekezett, hogy ezt a levelet az ébredők fu-
tárjától, Kende Józseftől kapta, hitelességében tehát
megbizott. A bíróság nem fogadta el Fényes véde-
kezését és Vámbéry Rusztem incidensekkel tarkított
védőbeszéde után bűnösnek mondotta ki rágalmazás
vétségében és ezért kéthónapi fogházra ítélte. Fé-
nyes az ítélet ellen felebbezést jelentett be.

**— Antiszemita tüntetés a magyarországi
állomáson.** Tudósítók jelentik: Briszk Náthán
csékel főrabbi, a fia és Davidovits Jenő kíséret-
ében vasárnap Nagyváradra akart utazni. Amikor
az állomásra értek, éppen akkor futott
be a Várad felőli vonat is, amelyen mintegy
nyolcovan belényesi diák utazott. A diákok,
akik szombaton Vaskoh közsgben voltak, ami-
kor a főrabbit és kíséretét és revették, hangos
zsidozás közben félkilós köveket hajigáltak fe-
léjük. A komoly életveszedelemben forgó fő-
rabbi és hívei kénytelenek voltak elhagyni az
állomást és nem is uzhattak el. Ilyen elő-
zmények után Magyarországon egyáltalán nem
keltett kellemes hatást az a hír, hogy a belé-
nyesi antiszemita diákok május negyedikén,
hétivásár napján, oda is ellátogatnak.

*** A német orosz szerződés megádtése**
alkalmából különös érdeklődésre tarthat számot dr.
Kovrig Béla most megjelent könyve „Az új Orosz-
ország” (1918—1925), mely részletesen megis-
merteti Szovjetország történetét, gazdasági és
politikai szervezetével, törekvéssével és számos sta-
tisztikai táblázattal szemlélteti a szovjetelek gazdál-
kodását. A vaskos könyv ára 528 lej és kapható
az Uj Kelet könyvosztályában.

**— Letartóztatták Georgescu operaigaz-
gató támadóit.** Bukarestből jelentik: Az
ügyészség tegnap letartóztatta Vrabiescu, Istrati
és Marinescu Basiliu operanékeseket, akik né-
hány nappal ezelőtt inzultáltak Georgescu opera-
házi igazgatót. A letartóztatottak ügyét még
tegnap este tárgyalta a törvényszék és helyt
adva a védelem érvelésének, mely szerint a tá-
madók szociális állása nem teszi indokoltá
fogvatartásukat s Georgescu sérülése sem lehe-
tett komoly, hiszen a támadás másnapján már
dirigált, — megsemmisítette a letartóztatási vég-
zést. Az ügyészség felebbezést a határozat ellen és
igy a vádlottak egyelőre fogva maradnak.

SPORT

A Hakoah szenzációs győzelme Amerikában

Hakoah - Newyork válogatott 4:0 (0:0).
Coolidge elnök is végignézte a mérkőzést.
Huszonötezer néző tapsolt a bécsi zsidó
csapat briliáns játékának

(Newyork, április 28. Az Uj Kelet tudósító-
jától.) Vasárnap délután folyt le a Hakoah feszült
érdeklődéssel várt első nyilvános mérkőzése Ame-
rikában Newyork válogatott együttese ellen. Az
osztrák bajnokcsapat newyorki szereplése, amint
az előre látható volt, az egyeztető sportrendezvény-
ből hatalmas társadalmi eseményé nőtte ki magát.
A mérkőzést, amely a város legnépszerűbb sport-
pályáján, a Pologroundson folyt le, huszonötezer
néző nézte végig, ez olyan szám, amely Amerikában
rekordot jelent. A diszpályhóban megjelent Coolidge
elnök, Newyork főpolgármestere, valamint az összes
diplomáciai testületek képviselői, Newyork társadal-
mának legelőkelőbb személyiségei és a newyorki
zsidozás reprezentánsai is. Az amerikai sport törté-
nelmében szinte páratlanul álló eseményt jelent a
Hakoah első szereplése és valósgos fordulópontot
az amerikai futball-sportban.

A mérkőzés

Délután öt órákor borús időben, leírhatatlan
tetszés-zaj és hurrázás közepette lép a pályára az
arany Mogen Dovidal húztt két fehér dreszes
Hakoach legénység. A játékosok a pálya közepén
felkőrbé álltak és a bécsi vendégeket Walker,
New York főpolgármestere, valamint a futball szö-
vetség és a newyorki zsidóság képviselői üdvözöl-
ték meleg beszédek keretében. Közvetlenül utána
kezdetét vette a mérkőzés. A newyorki válogatott
csapat a mely igen tekintélyes játékerőt képvisel,
gyors tempóban kezdi a játékot, míg a Hakoah az
első percekben látható elfogódottsággal és lánpalázzal
küzd. A Neufeld Häusler-Grünwald Wortmann-
Schwartz csatársor az idegen környezetben nagyon
talál magára és a Hakoach támadásait egyé i akciókra
alapítja, amelyek azonban meghusznak az amerikai
csapat kiválóan dolgozó védelmében. Gól nélkül
végződik az első félidő. Helycsere után azonban
teljesen megváltozik a játék képe. A Hakoah mind-
járt az első percekben támadólag lép fel. A csat-
ársor kombinációs gépezete az óramű pontosságával
működik és az amerikaiak teljesen védekezésre
szorulnak. A nyolcadik percben Guttmann labdájá-
val Neufeld szökik, kicselezi az ellenfél egész
védelmét és a kifutó kapus mellett nagy rőssel az
első gólt lövi, amelyet a hatalmas publikum szünni
nem akaró tetszésnyilvánítással honorál. A Druc-
ker-Guttmann-Fried fedezet sor ujjlag táma-
dásba dobja a csatársort, amelynek eredményeképen
a tizenharmadik percben Schwartz centerzéséből
Häusler a második, majd két perc múlva Neufeld
korneréből Grünwald a harmadik gólt lövi. A
Hakoach csatársor káprázatos trükkökkel és ragyogó
technikával játszik tovább és a zsidó csapat a fél-
idő végéig ura marad a mezőnynek. A harminc-
nyolcadik percben Grünwald labdájával Wort-
mann kizökik és tizenhat méterről a kapu felső
sarkába lött éles bombalövéssel megszerzi a Ha-
koah negyedik gólját is. A negyedik gól után a
Hakoah az eredményt megelőzve, iskolajátékot mu-
tatott be, a futball-sport igazi szépségeit csillogtatva
meg a publikum előtt, amelynek lelkesedése odáig
ment, hogy a mérkőzés végén a győztes csapat
játékosait vállukon vitte öltözőikbe.

Tavaszi vásár

mélyen leszállított árakkal.

Muslin harisnya lei 88
Cérna flor lei 97
Selyem flor lei 115
Selyem, tartós 150-180

Keztyű és kötöttáru nagy választékban

HELIOS-nál

Főtér 7 szám.

KÖZGAZDASÁG

A román állatexportot újabb veszteség érte a bécsi piacon

A lejesés következtében megnövekedett felhajtás lenyomta az árakat

(Cluj-Kolozsvár, április 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A mai bécsi marhavásárról érkezett jelentés szerint az élőállat árak 10 garassal (k. b. 4 lej) estek kilónként és az irányzat az előző heti szilárd tendenciájával szemben hirtelen el lanyhult. A felhajtás a bécsi vásáron 2859 drb volt, amelyből Románia 907 darab élőállatot exportált. Az árak a következőképpen alakultak: Prima árúért fizettek 140-165, selejtesért pedig 110-135 schillinge.

Románia ezúttal majdnem kétszeres mennyiséget hajtott fel a vásárra és ez nagyban hozzájárult az árak lemorzsolódásához. Éppen ezért kérdést intézünk az egyik kolozsvári tekintélyes exportőrhez, aki az állathivitel növekedését az alábbiakban világította meg:

— A román exportőrök az utóbbi időben állandóan veszteséggel dolgoztak, mert egyrészt a belföldi árak, másrészt a magas vámdíjak nem álltak arányban a bécsi piac fölvevőképességének csökkenésével és az ezzel kapcsolatosan bekövetkezett kedvezőtlen áralakulásokkal. Hogy a hivitel egészen meg nem szűnt, annak főleg az az oka, hogy a legtöbb kereskedőnek schilling-tartozása van az osztrák piacon és ezek a tartozások főleg régibb keletű előlegekből származnak. A lej legutóbbi nagyarányú esése és az ezzel kapcsolatosan beállott devizák emelkedése rendkívül kritikus helyzetbe hozta az állatkereskedőket is, akik, hogy nagyobb veszteségeket elkerüljék, minden mobil pénzüket újabb vásárlásokba fektették bele. Az átmentés — miatt látjuk — nem sikerült, mert a megnövekedett felhajtást a bécsi piac nem tudta megfelelő árban felvenni és így az exportőrök újabb veszteségek érték.

Amerika ratifikálta a román pénzügyi egyezményt. Washingtonból jelentik: Az amerikai szenátus ratifikálta a román háborús adósság rendezéséről szóló egyezményt. Az egyezményt tudvalegőleg nemrégiben kötötte meg Amerikában egy speciális román bizottság.

A gazdasági világkonferencia előkészítése Genéből jelentik: A Népszövetség gazdasági hivatalának Theunis elnöke alatt megkezdtek a világgazdasági konferenciát előkészítő bizottságban az általános vitát, amelynek célja, hogy a számos országban uralkodó gazdasági válság leküzdésének eszközeit megtalálják.

Évi negyvenmillió dollárt követel Amerika Franciaországtól. Párisból jelentik: Az amerikai kormány ötven éven át évi negyvenmillió dollár törlesztést követel Franciaországtól. A tárgyalások egyelőre megakadtak. Berengel washingtoni francia nagykövet táviratilag kért Párisból utasítást.

Új rendszer a közlekedésügyi minisztériumban. Bukarestből jelentik: A kormány elhatározta, hogy a közlekedésügyi minisztériumban a következő munkamegosztást vízi kerestül: Valeanu miniszter vezeti a minisztérium általános ügyeit. A postaresortot Papacostea jelenlegi postavezérigazgató fogja vezetni, akit alállamtitkárrá neveznek ki, helyette újból Marinescu lesz a postaigazgató. A vasuti osztály élére Mihail Jonescu tábornok államtitkár kerül.

Személyi változás a Timisiana banknál. Temesvárról jelentik: A város pénzügyi köréit egy újabb temesvári bankvezér kiválása tartja izgalomban. Mérő Rezső, a Timisiana bank devizaosztályának vezetője, egészségügyi okokra hivatkozva, kérte állásából való felmentését. Beavatott körökben azonban tudni vélik, hogy távozása azokkal a hatalmas és súlyos veszteségekkel áll kapcsolatban, amelyek a bank devizaosztályát az utóbbi időkben érték, különösen az Emanuel-egyezség fizetésektelen-sége alkalmával, hol a bank devizaosztálya 3 millió lej volt érdekelve.

Állandó tanácskozás tárgyát képezi a lej stabilizálásának kérdése. Bukarestből jelentik: L-padatu és Oromolu állandó tanácskozásain megállapították azokat az intézkedéseket, amelyek a lejnek ugyszólván stabilizációs árfolyamához fognak vezetni, amely megfelel az utolsó év átlagos árfolyamának. Chiriacescu Oscar, a Banca Nationala igazgatója kijelentette tudósítónknak, hogy a hozott határozatokat titokban tartják, nehogy — mint más fizletnél is szokásos — ellenkező akciókkal meghejtsék azok várható eredményét. A közönségnek nyugodtan kell bevélnie az eredményeket és nem szabad hinnie a valuta leromlásában, mert ez ki van zárva. Viszont csodákat sem szabad várni az állam és a Banca Nationala beavatkozásától. A valutakrisis oka előszörban az, hogy a legutolsó hetekben a magántőke esedékes fizetéseinek teljesítésére, továbbá a párik, amelyeket azután a spekuláció is kihasználta. A kritikus pillanat azonban elmúlt és most már a helyzet újból normális.

Törökország 22%-al akar valorizálni. Párisban a közelmúlt napokban a török kormány delegátusai és a hitelezők képviselői ismét tárgyalásokat kezdtek a török államadósságok rendezése céljából, azonban a tárgyalásokat csakhamar félbe kellett szakítani. Törökország delegátusai ugyanis 22 százalékos globális annuitást ajánlottak föl aranyban, míg a hitelezők 40 százalékos követeltek. A törökök által felajánlott annuitás 15 millió török aranyfonton rug, míg a hitelezők 25 millió aranyfontot követelnek. Ebben az összegben azonban a török sorsjegyek és más hasonló adósságok nem foglaltatnak benn.

Megkezdik a korhadat vasuti talpfák kicserélését. Bukarestből jelentik: A CFR igazgatótanácsa elhatározta a mai szokásos heti ülésén, hogy 10 millió lejt fordít az elromlott vasuti talpfák kicserélésére. A munkálatokat már most megkezdik.

A kisenevi sorsolás elhalasztása miatt beperlik az államot. Bukarestből jelentik: A „Dimineața” írja: A kisenevi mintavásár sorsjegyeinek kihuzását immár ötödször, ismét elhalasztották. A sorsjegytulajdonosok körében emiatt nagy az elégedetlenség. Közülük többen ügyvéd útján pórt indítanak a mintavásár rendezői, illetve a kincstár ellen. A per megindítására egy ismert ügyvédet bíztak meg.

Lezajlott a vendéglősök országos kongresszusa. Marosvásárhelyről jelentik: Tegnap kezdődött meg Marosvásárhelyen a vendéglősök országos kongresszusa. Körülbelül 120 delegátus érkezett ebből az alkalomból Marosvásárhelyre. A belügyminiszter képviselőjében Mcdoia államtitkár jelent meg, aki a kormány nevében üdvözölte a kongresszus tagjait Bürger Albert sörgyáros válaszlát üdvözöl szavaira. Ma délelőtt 10 órakor a városháza dísztermében előzetes ülést tartottak. A kongresszus elnöke Leautey, a bukaresti Vendéglősök Szindikátusának elnöke lett, aki annak a reményének adott kifejezést, hogy az illetékes faktorok a megnövekedett viszonyok között jóakarattal fognak könnyíteni a vendéglősök és kávéos helyzetén. Ezután ünnepélyesen átadták annak a két vendéglősnek a királyi kitüntetést, akiket erre a megtiszteltetésre az illetékes miniszter annak idején előterjesztett. Délután 4 órakor tolytatták a tárgyalásokat, este pedig bankettre gyűltek össze a kongresszus tagjai.

Nagy üzemredukció a német textiliparban. Berlinből jelentik: A német textil és ruházati iparban az utóbbi hetek folyamán az idényszerű cikkek iránt emelkedett az érdeklődés, azonban az általános konjunktúra nem javult. A textiliparnak mindazok az ágai, amelyek nincsenek összefüggésben a divat és az idény változásaival, állandóan a legnagyobb válsággal küszködnek. Számos vidéken csak 2-3 napig dolgoznak, sok üzem pedig egészen beszüntette a munkát. A munkanélküliség a textiliparban január elején 67 százalék volt, február elején már 13.1 százalékra emelkedett, március elején pedig már a munkások 17.1 százaléka volt munka nélkül. A korlátozott mun-

kaidóval dolgozók száma ugyanezalatt az idő alatt 28.8 százalékról 46.2 százalékra, illetve 50 százalékra emelkedett. Ezidőszent a német textilipar teljesítőképességének alig 30 százalékát tudja kihasználni. A válságos helyzet következtében igen sok vállalat műszaki berendezését egyes speciális cikkek gyártására rendezte be, hogy ily módon ezekben az egyes cikkekben lehessen versenyképes. Igen súlyosan nehezedik az iparra, hogy a kereslet mindjobbban csak az olcsóbb árú iránt mutatkozik s így a gyártás kénytelen a gyöngébb minőségű árú előállítására szorítkozni, ami pedig az ipar fejlesztése szempontjából igen káros.

TÖZSDE

Április 28-án

A lej Zártékban 202.50—202.00 Párisban 11.80, Budapestban —, Bécsben —.

Kolozsvár. A piac ma váratlanul megszilárdult. A devizák iránti kereslet különösen a délutáni órákban élénkült. Az árak emelkedtek. Az ártolyamok a következők:

Bécs 36.20—36.50, Prága 7.65—7.70, Budapest 270—275, Páris 8.70—8.90 Zürich 50.20—50.50, Newyork 259.00—261.00, London 1260—1265, Milánó 10.40—10.50.

Zürich. Zárlat: Berlin 123.10, Amsterdam 207.90, Newyork 517.12, London 2515.80, Páris 1717.50, Milánó 2078.00, Prága 1533.00, Budapest 72.40, Belgrád 912.50, Bukarest 202.00, Varsó 51.00, Bécs 73.05.

Bukarest. Devizák: Páris 8.54, Berlin 60.50, London 1238, Newyork 254.50, Milánó 10.20, Zürich 49.50, Bécs 36.00, Prága 7.55, Budapest —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 9.80, német márka 60.00, leva 1.76, török lira 125, font sterling 1235, francia frank 8.55, svájci frank 49.00, olasz lira 10.20, drachma 2.70, dinár 440, dollár 252.00, lengyel forint 29.00, osztrák schilling 36.00, magyar korona 36.00, cseh korona 7.50, belga frank —, holland forint —.

Saborsky József és Fiai cég

Wien, III. 4 ST. Marx. Sürgönycim: Saborskysöhne Wien — Előállat-küldemények címe: Saborsky József és Fiai, Wien ST. Marx. — Huskületemények címe Saborsky József és Fiai, Wien, Grossmarkthall

Fő az egészség

Eredményes szellemi és testi munkának előfeltétele az egészség. Ne kinezza testét a kemény borsarok viselésével járó minden egyes lépésnél ér-zhető erős megrázkódtatásokkal. — Viseljen Ön is

PALMA

kaucuk sarkot és talpat és annak jótékony hatását sohasem fogja többé nélkülölni. A PALMA kaucuk sarok háromszor olyan tartós, mint a bőr és mégis olcsóbb.

Ha művészi kivitelű fa, vas, vagy réz-butort és zongorát akar vásárolni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse meg

Székely & Róty

Erdélyrészi Butorgyár R.-T. állandó butorkiállítását. Valódi Bősendorfer, Stügel, Wirth és Produktivgenossenschaft zongorák, továbbá furniok és klosterneburgi enyvezett lemezek nagy választékban.

„Franek“

Ezt a szócskát mindig hozzá kell fűznie akkor, amikor Ön a valódi **Franek kávépótlékot** kívánja Miért? Hogy mást ne kapjon! Ügyeljen bevásárlásainál gyári védjegyünkre a „kávédarálóra“.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

A színháziroda közleménye

Theresina. Strauss nagyszerű operettjének bemutatásának lesz pénteken este a magyar színházban Ez a Napoléon-tárgyu operett Berlinben, Bécsben és Budapesten nagy sikert aratott és nálunk is a legnagyobb ambícióval készül az operettgyűlés a pénteki bemutatásra. Szombat, vasárnap, hétfőn van egyelőre műsor.

Dr. Székelyhidy Ferenc énekel csütörtökön este a magyar színház Zsidónő előadásán.

Szombat éjszaka esti műsor

Csütörtök: Zsidónő (dr. Székelyhidy vendégjátékával. Léva Ilonka és Pfeifer Alfréd fellépésével. Emelt helyárakkal. Napibérl. t. 113 sz. A. Sorozat 363)

Péntek: Theresina (Operettújdonosság, először. Karácsonyi III, Neményi, László, Ihászszal. Premierbéliet 55 sz. Sorozat 364)

Szombat d. u. 4 kor: Marika (Léva Ilonka hely. árakkal. Táray Ferenc főlépésével. Sorozatszám 365)

Szombat este fél 7-kor: Medgyaszay Vilma fellépése teljes új műsorral. (Rendes helyárakkal. Sorozat 365)

Szombat este 9/10 kor: Theresina (Operett Napibérl. 114 sz. B. Sorozat 367)

Vasárnap d. u. 4-kor: Medgyaszay bucsufellépése. Rendes helyárak. Teljesen új, gazdag műsorral. Sorozat 368)

Vasárnap d. u. 6-kor: Dr. Szabó Juci (Újdonosság 7-édeszer. Rendes helyárak. Poor Lilivel. Sorozat 369)

Vasárnap este háromnegyed 9 kor: Theresina (Karácsonyi III, Neményi, László, Ihászszal. Bérlétszám. Sorozat 370)

Hétfő: Theresina (Operett. Napibérl. 115; sz. A. Sorozat 371)

Utiköltsége megtérül az árdifferencián, ha **kárpitós anyag**

szükségletét **Back Bernát Oradea-M.** Pajta Regina Maria 1 sz. atatt szerzi be. **Telefon 9-55**

„תורה עם דרך ארץ“

A nagyiklodi iparos-jesiva közlése

A sorosolási akció sikertelensége következtében a jesiva vezetősége minden igénylőnek **visszaszolgáltatja** a beszolgáltatott összeget. A szobabutor, amely áll 2 szekrény, 2 ágy, 2 éjjeliszekrény és egy finom tükörrel felszerelt toalett-állványból, megtekinthető Klein Izsák butorraktárában, Cluj, Calea Regele Ferdinand 69. **A jesiva barátai ne mulasszák el megtekinteni.**

Hölgyeim! Vételkötelezettség nélkül nézzék meg

IDEAL

nőikalap üzlet újdonosságait. Selyem, szalag és szalmazalagok még soha nem létezett olcsó árért. Átalakításokat és formálásokat 48 óra alatt készíttünk gyári árban.

Cluj, Calea Regele Ferdinand 8.

Eladó kötszövőgyári berendezés,

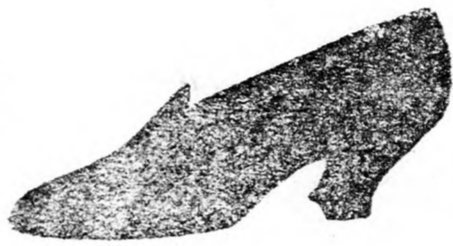
mely áll alant felsorolt gépekből, teljesen üzemszerű állapotban, kedvező fizetési feltételekkel.

5 db. 7/80-as	1 db. 6/60-as
2 db. 8/70-es	2 db. 7/50-es
3 db. 8/80-as	3 db. 12/60-as
3 db. 10/80-as	1 db. 5/30-as
1 db. 9/50-es Jacquard	1 db. 6/20-as
2 db. 6/50-es	1 db. 10/70-es

2 db. motorikus spulnizógép 12-12 spindli berendezéssel. Gépek vevőjének kívánataira rendelkezésére bocsátatik a vevők névsora, amely évi 10-12 millió forgalomnak felel meg. — Cím a kiadóban.

RÓTH

cipésznei Szép- u. 2 sz. alatt készülnék a legújabb divatu cipőkülönlegességek.

Szeplő

választ az arcon és kezén levő bármely más bőrbetegséggel szemben a legbiztosabb szer az

AMO creme AMO szappan AMO powder

A creme kétféle alakban van forgalomban, um.: nappali használatra alkalmas (száraz creme) és esti használatra alkalmas (zsíros creme) alakban. Kapható gyógyszerárakban és drogueriákban. Vidékre megrendelhető a fővárosban: Dr. Kohn Gyula gyógyszerár Cluj, Főter 9.

Uj könyvek.

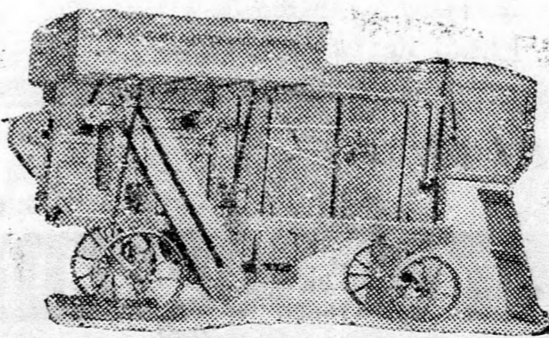
Salamon László: Végte' en Élet	60
Kibédi S.: Teugerguzás	60
Palesztina—Egyiptom Utmutató	200
Bashkirtseff Maria n. plója	190
„ „ „ intim vallomásai I.	190
„ „ „ kötve	312
„ „ „ II.	225
„ „ „ kötve	285
„ „ „ III.	225
„ „ „ kötve	285
Bourcoghs: A mars herceg öje	220
Andrej Bjeli: Az ezüst galamb	322
Courths M.: Mindent legyőz a szerelem	92
Bodoni: Husz éves	50
Hajnal László: Magános éjszaka (Versek)	100
Wilde: Salome	176
„ Lady Windermare	132
Nyugat márciusi füzet	80
Kovrig: Az új oroszország 1917-1925	528
Milliók könyve:	
Herceg: Férfiszív	35
Wells: Óriások	40
Sudermann: A rokkant	184
Stratz: Az óriás ökle	138
K. Zathurecky Bert: Az embergyűlölő	80
Dekobra: A hálókocsi angyala	220
G. Dávid Margit: A szerelmek városa	150
Dumas: A három testőr	
I. A három testőr	
II. Husz év múlva	
III. Bragelome Vicomte	
IV. Agellone Vicomte	1200
France: A Föld élete	250
„ „ „ (kötve)	300
Günther: A szent meg a rajongója I-II	550
Jack London: Jack London élete	375
Jack London: A nagy ház asszonykája	220
„ Az éneklő kutya	220
Gogoly: Mirgorod I-II	264
Karinthy: Hököm színház	160
Zuccoli: Kif Tebbi	230
Gorkij összegyűjtött munkái	176
Moliere összegyűjtött munkái	176
Molnár Ferenc: Riviera (Vígjáték)	97
Csehov: A koldus	148
Knut: Benoni	176
Pásztor Árpád: Végig az uton	176

Kaphatók az

Uj Kelet könyvosztályában, utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése mellett

Hofherr—Schrantz—Clayton—Schuttleworth-féle

cséplőgépek

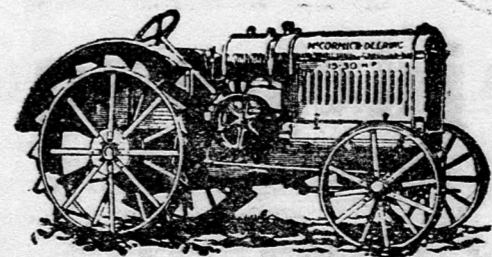

mindenféle motorok, mezőgazdasági gépek raktáron

Emil Blaga cégnél Cluj

A világhírű 10/20 és 15/30 HP International

traktorok,

Kivánatra árajánlással szolgál. Nagyon előnyös fizetési feltételek.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyesze ri köz ésnél egy szó 3 lej, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Állás-keresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő

Kreditkontroll

Pénzvilág — Finanzwelt országos hitel tudósító és incassóiroda, Oradea-Mare, Str. Jókai 17. Telefon 9

"A barna" Poste Restante Lechinta-sasesc, levélment 1052

Máramarosszigeten, a főtéren legjobb helyen levő két birakattal rendelkező nagy üzlethelyiség és raktár tulajdonosa bizományi irodát vállalt. Esetleg társulna egy olyan nagyobb összeg felül rendelkező egyénnel, akivel helyiségben társulni szakmai feladat nyitna. Ajánlatok "Üzlet" jellegre a kiadóba kéretnek 1035

Őnállón dolgozni tudó, munkaszerető segéd, aki a román, magyar és német nyelvet bírja, valamint egy tanuló fűszer és vaskereskedésbe felvétetik. Ajánlatokat "Vidéki város" jellegre a kiadó továbbítja.

HUNWALD

111, Str. Vlahuta (volt Bolyai-u.) 3. Telefon 147

Üvegcsiszolók és táskagyártó vállalatok raktár és üvegcsiszolói vállalat. Hibás táskák újrafelkészítése 1007

Sürgősen keresek lehetőleg a belvárosban két vagy három szobás modern lakást. Cim Heller & Molnár divatruház. 1010

Mindenféle fordítások angol, francia, német, román és magyar nyelven (levelek, kérvények, szépirodalmi, tudományos, közgazdasági cikkek, prospectusok stb.) írógéppel való másolás és sokszorosítások gyorsan, pontosan és olcsón. Fővétel-Friedmann könyvkereskedésben, Főter. 842

Betoncső készítésére vasmintákat vennék bármilyen méretben. Ajánlatokat "Raschel" jellegre a kiadóba kérek. 1030

Mérlegképes könyvelő hosszabb kereskedelmi gyakorlattal, megfelelő elhelyezkedést keres. Cim a kiadóban 1058

Eladó ingatlan egymillió 200,000 lejért. A vételár fele azonnal készpénzben fizetendő, másik fele későbbi időponthoz. Az ingatlan évi bérbevétele 250,000 lej. Érdeklődők forduljanak dr. Zoltán Károlyhoz, O ademare. 1049

Kifutófiút

fevesz a Fraternitas-nyomda, Str. Baron L. Pop 10.

Üzleti helyiség Fertő József-ut 33 alatt, berendezéssel, aonnal átadó. 1057

בין דעם פארערענדיגן האבער שטעלענדיגן אנטערריכטע גפית חתך נרנדליך ווי און דייטש מאטעמאטיק שטעלע אנטאנס מאן איינטרעט Emanuel Klein — באר. Reghinulsasesc, post-restante. 1041

Sighetul Marmatiei „Poste Restante 636“ levélment, kérem átvenni. 1051

Ha olcsón és jól akar főzni, vegyen dr. Szentpéteriné féle szakácskönyvet, amely az összes zöldségfélék és gyümölcsök befőzésmódját, továbbá a legkülönbözőbb ételek gazdaságos előállítás módját tartalmazza, eddig már 25,000 pl. van forgalomban. Kapható az ÚJ KÖNYV-ÉRTÉKESÍTŐ Irodában és Fűssy J. könyvkiadóban, Torda.

Utcai szép butorozott szobához lakótársat keresek, kosztal, május 1-ra, Rudolf ut 64. 1053

Keresek azonnali belépésre esőrendű megbízható kenyerésztő mestert. Csak szakember ajánlatát kérem. Tekintettel arra, hogy szombatra nem dolgozunk, zsidót keresek. Cim: Reform sütője — Brasov, Str. Lunga 21. 1047

Németül perfektül beszélő nő uti zsidó házhoz ajánlkozók, vidékre is. Cim: József Lidia, özv. Weinberger-nél, Dej, Kovács Samu-utca 41 sz. 1009

Veszek כשר tejet vajot és sajtot. Elek, „Auroa“ bodega, P. M. Viteazul (Széchenyi-tér) 14 sz. 1060

Telefon: 2-28, 10-47

SZÉP NYOMTATVÁNY A LEGJOBB REKLÁM

Kadima=nyomda

Cluj, Strada Baron L. Pop No. 10

Készülnek

Könyvek, füzetek, lapok, folyóiratok, zárszámadások és mindennemű bank és kereskedelmi nyomtatványok, díszes és művészties kivitelű levélpapírok, báli és esküvői meghívók, cégkártyák, névjegyek stb.

Kérjen ajánlatot

Erdély legmodernebb betűanyaggal felszerelt nyomdája

Zsidó ének és zene-művek.

- Engel: 50 smirch Viladim (kíséret nélküli) 75
zongorakísérettel) I. füzet, 6 ének — — — 97
- Ebből egyes dalok: Moide anih, Elijabu hanavi, L'pol ra'am, Bad scha l'mosche, Likraih schabath B'mozaj schabath — — — egyenkint 50
- Engel: 5 Schirej am (5 népdal) — — 150
- Ebből egyes dalok: Ani hadal, Schaia, Klip klap — — — — — 39
- Ah wath rajah, Hen hu — — — — — 51
- Engel: Jaldej-ssadeh (Feldkind) 6 ének I. rész — — — — — 115
- Ebből egyes dalok: Jaldej-ssadeh, Nigun, Ba, ba ch wer és Zis' im, Schir' th geschem — — — — — 39
- Engel Jaldej-ssadeh II. f. (5 dal) — 102
- Ebből egyes dalok: G. madim; Saira Chadescha; Kot haorlogin; Parar Kajitz — — — — — 48
- Engel: Hymnon Iamschorer (Hymnus au den Dichter) — — — — — 58
- Ssaminski: El jiwne hagalil (N'gyzólamu — Ani hadal (Ja, arm bin ich) — — — — — 48
- (Négyzólamu)
- Engel: Aw harachamim (Väterlein) — 78
- Kaplan: Numah ferach (Zongorakísérettel) 48
- Engel: Kinderlieder II. füzet — — — 150
- Ebből egyes dalok: Hatapuach, Schewu th, Furir, Masch — — — 48
- Gl. dstein „Ruth, Boas“ (Zongora ének) 90
- Engel: Jüdische Volkslieder IV. köt. — 180
- Ebből egyes dalok: Imah Hatodi, H. dsem Mischerolad, Seh ruach rach, Oj nachomele, Och ach B. jameru — — — — — 48
- Dalok Tschernichowski versekre:
- Engel: Omrim jeschua Arez — — — 58
- Schoschanath Ploim — — — — — 58
- Wajhi Wajeschurun Mekch — — — 78
- Almanu Ajeich (Zongora, hegedű, ének) 126
- Hachnisini (Zongorakísérettel) 102

Zongora-darabok

- Engel: Jüd. Volkweisenkranz (2 és 4 kézre) 190
- Öt zongoradarab — — — — — 150
- Ebből egyes darabok — — — — — 48

Ki akar

érettségizni!

Összevont magánvizsgát tenni! Teljes anyagi felelősséggel előkészít a **Galgóczy Tanintézet** Budapest, VIII., Mária Terézia tér 8. sz. III. 22.

Tökéletesen berendezett és felszerelt temesvári

gyár

mely luxus- és szükségleti cikkeket készít **szép haszonnal** előnyös feltételek mellett **eladó.**

Felvilágosítás kapható Temesvár III. Bulevardul Carol No I. 52.

MARTIN PAL Jun.
Cluj, Piața Mihail Viteazul 25.

כשר ועלכווארען פארבריק
ערציגט אללערליי ועלכווארען מאטעריאלעס ווערען פראכט פער נאכנאמען פרייקאראנט אונד הכשר אויף פערלאנגע

Mégis csak legjobb a késnélküli

„IDEAL“

borotváló per mely az ország területén **higienia** szempontból a legjobban elismert borotváló szer az arcot nem marja kellemes hatást hagy utána. — Óvakodjunk az **Mindenütt kapható.** (ártalmas utánszaktól. Csak az „IDEAL“ Egyedüli készítője: felírásu a valódi.)

Reszling József fodrász
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.

Sighetul-Marmatiei egyedüri. **Glanzman Adolf** illatszertár Str. Bog **Voda 40**

Telefon 446

SINGER
Piața Reg. Ferdinand 66. (Főter) Târgu-Mareș

Sifonfoggyár
és nikkelező telep. Szikvizés és kracherlis tüvegek, valamint mindenféle gumik gyári raktára. Üvegnyedzés. Régi fejek átöntése a legelőnyösebb árban.

Tavaszi újdonságok megérkeztek

Neumann M. férfi- és fiuruha-áruház Cluj, Piața Unirii (Főter) 14